

The book cover features a yellow border. Inside, a landscape of rolling green and brown hills is shown under a cloudy sky. A bird is flying in the upper left. A silver pen nib is positioned in the upper right corner, as if about to write. The title 'پاتی شه باران دی' is written in black Persian script across the middle of the hills. Below the title, the word 'ناول' is written in a smaller, cursive script. At the bottom, the author's name 'مصطفی سالک' is written in a similar cursive script. A large pink watermark 'Ketabton.com' is overlaid on the lower half of the cover.

پاتی شه باران دی

ناول

Ketabton.com

مصطفی سالک

پاتي شه باران دی – ناول

ليکوال: مصطفی سالک

داسې ورځ به کمه راتله، چې زه دې ټولگي ته راشم او د هغې سندره دې وانه ورم. هغې به هره ورځ سندره ويله، په پيل کې خو به د هغې پر شونډو موزون کلمات زما لپاره يوه عامه سندره وه، خو د وخت په تېرېدو د هغې سندري زما لپاره يو نوي خوند پيدا کړ. زما احساسات به يې داسې په لړزه راوستل لکه د غره وياله، چې به خپله نرمه او غلي سندره د خپلو غاړو نازک واښه په نڅا راولي.

زموږ ټولگي هم عجيبه و، بس چې د بنوونکي سترگي به پناه شوي، هر څه به بدل، بدل شو په يو کنج کې به يې داسې شور ما شور و لکه د مني په ماښام کې چې چينجني د ځنگله په ونو کې چنېدل د خپل ژوند يوازيني مقصد گني، خو په بل کنج کې به د ځانگي غلي سندري سري ته د څېړيو په پاڼو کې د نرمي هواله نڅا پيدا کېدونکي نغمه يادوله.

بیا به چې استاد راغی په صنف به د صحرانی شپې خاموشي خپره شوه او ټول زده کوونکي به به خپلو خپلو چوکیو کېناستل نو زما ذهن به د ماضي په لور گام واخیست او پر هغو شپبو به تم شو چې څانگه د لومړي ځل لپاره زمونږ ټولگي ته راغلي وه. زمونږ بنوونځی پېښور ښار سره نژدې و، نور کره وړه یې د افغان مهاجرینو د عامو بنوونځیو و، بس دومره خبره وه چې نجونو او هلکانو به په گډو ټولگیو کې زده کړه کوله. د بنوونځي ښکلې او پخې ودانۍ گڼې خونې درلودې خو زمونږ د ټولگي کوټه خامه وه.

کله چې د زده کوونکو او ټولگیو شمېره ډېره شوه، ادارې په عاجله توگه دا کوټه جوړه کړه او زمونږ په برخه ورسېده.

ښه مې یاد دي چې به هاغه ورځ بنوونکي تازه له کوټې وتی و، اسمان د شریکنده باران په رگونو کې د برېښنا شوخي جلوي شیندلې او چې د تندر گرز به شو نو ځینې شوخي نجونې به په هیبتناک ډول یو بل ته غاړې وتې او څرگنده به یې کړه چې گڼې تندر وویرولې. ځینو به په غوړونو کې گوتې منډلې، زمړک وړ غږ کړ چې ځینې تاریخ پوهان په حقه پښتانه بني اسراییل گڼي هغوی به هم د تندر د غورځېدو پر وخت د مرگ له ویرې په غوړونو کې هم ستاسو په څیر گوتې ورکولې. او چې باران زور واخیست نو د ټولگي چت څو ځایه په څڅېدو شو. بیا

نو شوخو نجونو ته خدای ورکړه. د ځانونو سره راوړې چترۍ یې په سرونو

ونیولې او په ټولګي کې یې بنکته پورته کېدل پیل کړل.

په همدغه ګډوډۍ کې یو نا څاپه د لیسې سر معلم راننوته، چې تر شاه یې یوه لونده

خیشته جینی هم ولاړه وه، حیا یې له رخسارونو په ورېدو وه او په خپل لامده

څادر یې د خپل بدن د هغو برخو د پټولو هڅه کوله چې د جامو د لوند والي له

کبله یې د ځوانۍ مرموز نمایش کاوه. سترګې یې ځلېدې او له زلفو یې د باران

څاڅکي ورېدل کټ مت هاغسې لکه د ستورو له شپې چې پرڅه ووري.

جینی بسکلي او جذابه وه، ځکه خو ټولو هلکانو په تېرو سترګو ورکټل.

سر معلمې وویل دا جینی څانګه نومیري، کړه وړه او ځانګړتیاوې یې د روایتي

کلي والي پېغلي برېښي، خو زده کړه یې همدلته په پېښور کې کړې ده، پس له دې

کړۍ دا ستاسو ټولګي ملګري شوه. پرې به پام کوئ، زړه به یې نه ماتوئ او په

درسونو کې به ورسره مرسته کوئ. خدای دې وکړي، چې د ادارې دا هیلې پوره

کړئ دا یې وویل او جینی یې پرېښوده. زما تر څنګه چوکۍ تشه وه راغله او

کېناسته، دا چوکۍ د زرینې وه په هغه ورځ نه وه راغلې او چې صبا راغله پخه

یې ورته پرېښوده. څانګه کېناسته په ټولګي کې بیا خبرې پیل شوې، خو څانګه

چپ، چپ وه.

کله ، کله به يې د اړدو بنو د پورته کولو جرات وکړ او په خپلو تورو بادامي

سترگو به يې د ټولگي د لنډ تنگ چاپېريال جاج واخيسته.

هر څوک به چې بنوونځي ته نوي،نوي راغلل هفته نيمه به غلي و ، خو بيا به يې

له شوخی نه زړو شاگردانو امان غوښت خو څانگه داسې ونه خته،د وخت په

تېرېدو يې خپله خاموشي وساتله،بس سحر،سحر به يې د ټولگي نجونو ته په تټ

اواز سندرې ويله.

هلکانو به ډېر غوښتل چې له هغې سره خبرې وکړي خو هغې به لکه د هوښياري

سياستداني خبره اوږدېدو ته نه پرېښوده بلکې لنډه به يې غوڅوله.

د هلکانو دا هڅې هم هېڅ بې هېڅه نه وې،څانگه له رابښکونه ډکه وه،بنايست يې

له حقيقته افسانو ته نږدې و،نړيو شونډو سرخي يې تازه غوړېدلې غوټې ته پاتي

کېده او چې موسکا به پرې خوره شوه تشبیه موندل يې ناشونی برېښېده،بنده ويل

بس چې ورکتی مې،په څېره کې يې يو عرفاني رابښکون و،صراحي غاړه،نړی

ملا،هواري هواري نړی سپينې گوتې بس د فطرت د تناسب او توازن غوره بېلگه

وه نور به درته څه ووايم ، د حمزه بابا خبره گوري چکې وه که له هرې ډډې به

دې په نظر وڅکله خوره وه او زلفي يې ! داسې توري،اوږدې او درني وې،چې

څه به يې درته ووايم،زريني به کله،کله په شوخی سره ويل (ظالمي دا غرونه

غرونه زلفي به دې اوږې ماتې کړي او نرې ملا ته خو دې لوی گواښ دی، زه به
يې درسره گرځوم دا به يې وويل: د څانگې زلفي به يې پر خپلو اوږو خوري
وري کړې او داسې په کرس، کرس به يې وخنډل لکه ځوانه برېښنا چې د گورو
ورېځو لاندې غزونه وکړي. د څانگې څوکي که هر څو زما تر څنگ وه خو په
کومه ورځ به مو چې د جغرافيه ساعت درلود. کله، کله به يې زما پر لور سترگي
را اړولي، د هغې پاملرنه زما د خوښې سبب گرځېده، خو يوه پرېشانوونکي معما هم
وه. دا زما لپاره ستر سوال و ، چې څانگه اخر ولي په هغه ورځ زما په لور
سترگي را اړوي، چې د جغرافيه مضمون لرو، خو هېڅ نه کېدل او دغه راز لکه
د تېره ازغي لا پسي زما پر ذهن خښېده، هڅه به مي کوله، چې د څانگې د دې
عجيب حرکت په اړه فکر کول پرېږدم او ځان د استاد په تشریح کې ډوب کړم
کله به په دې هڅه کې پاتې راتلم او کله بريالی کېدم خو چې ښوونکي به نه
و، ځان به مي بل راز مشغول اووه، بر شونډو مي لکه راگ بي کليماتو زمزمه
خپروله، تشه زمزمه به نه وه کومه پښتو اولسي سندرې به وه خو اواز مي خور نه
و له همدې کبله مي د کليماتو له ادا کولو ډډه کوله او ورو ، ورو مي لکه د رباب
تسه نغمه ويله.

شپې ورځې تېرېدې، د ژمي رخصتۍ راغلي ، زه چې له خپل سيلاني طبيعت نه

مجبور یم د زمرک سره سوات ته لارم، سره له دې چې عام وگړي په اوږي کې سوات ته ځي ، خو مور د واورو مینې په ژمي کې بوتلو، د فطرت په منظر و کې ورک شوم، خو بیا به مې هم کله ، کله د جغرافیې ساعت او د خانگي په ترڅ کتل رایادېدل.

مرمرین وجود به یې لکه د یوې خیالي بناپیری په څېر د سیند په څپو کې غزونې کولې. کله کله به مې هلته هم زړه تنگ شو، ویل به مې چې وزرې وکړم او د سکون کومې بنکلې درې ته پرواز وکړم، خو دا ناشوني وه.

خو په یوه خبره کې مې بخت بېدار و او هغه دا چې زمرک راسره و هغه په ټولگي کې زما تر ټولو نږدې ملگری و ، ډېر بڼه صفتونه یې لرل ، خو ذهانیت او شوخي یې زما ډېر خوښ وو. د هغه سره به مې خبرې اترې کولې، خو کله کله به ترې گوښه شوم یوازې به مې د سیند سندره اورېده او د موجونو بناماران مې په وړو کانیو وپشتل، خو هغه هم پوه شوي و، چې څه خبره خو شته.

زما نه څو گامه ور ایسته هغه هم د سیند په غاړه ناست و او د راډیو نه یې پښتو سندري اورېدې، زما ذهن به هم کله نا کله د سندري په لور اورېده، په دې کې یو ناڅاپه د راډیو غږ بند شو. د زمرک غږ مې واورېد ، چې وي ویل هیلو ! هیلو ! چې ور ومې کتل خپله راډیو یې لکه گرځنده (موبایل) تلیفون غږ ته نیولې وه او

ويل يي، هيلو ! غزنه غزنه وه دا ته په کومه دنيا کي ورک يي مړه سوات ته
راشه،ستا خو نغمي خوبنيدې سيند نغمه وايي د خوبنې نغمه ډېره خوږه نغمه.
ما چي د هغه دا پېغام واورېد لمن مي ځند وهله او خواته يي ورغلم،ورته مي
وويل ته وايي چي سيند د خوبنې نغمه وايي،که زه خفه يم نو بيا د غم او بنادې د
دي گډون پايله به څه وي ؟

ځواب يي راکړ،چي ته خفه يي د سيند دا نغمه به دي له زړه نه د خفگان ټول
گردونه لري کړي او خوشاله به شي.

زمرکه ته چي څه وايي له يوې زاويې نه بڼه وايي،خو زه في الحال دا نه غواړم
چي فطرت ته تسليم شم،زه به هله له فطرت خوند واخلم چي د خپلي جذبې او
تخيل په خم کي يي رنگ کړم هغه موسکي شو او راته يي وويل،تېره اوونۍ دي د
فلسفي کتاب څه واخيست چي اوس په غمونو کي بنکلا لټوي،سمه ده چي ته
فطرت په خپل رنگ کي رنگوي،زه به په غورونو کي گوتي ورکړم ته د غره
نښترو ته اواز ورکړه چي ټول سريندي شي اوره بيا د وير او غم سندرې.
زمرکه فطرت تر مور ډېر پهلوان دي صرف په خيال کي مو پرې وس بر دي. د
حقيقت په دنيا کي زموږ نه ، بلکي د خپلو ثابتو قوانينو منونکي دي.

بڼه که ته خپله دنيا په خيال او تصور کي جوړوي،نو بيا خو ما تېري وکړ،چي

ستا د خيالونو دنيا مي رنگه كړه.

زمرکه له دې فلسفو به تېر شو، غور به وکړو، چې اوس کول څه په کار دي.
په موسکا يې راته وويل: سمه خبره دې وکړه له دې ځايه پښې ويستل په کار دي
زما هم خوبښ نه شو، منحوس غوندي ځای دی ما او تا په کې ډزې وکړې خو څه
خبر بلا وه او برکت يې نه و هوایي ډزې وې. زمرک خبرې کولې چې ناڅاپه يې
له خولې ووتل، وزرې خو نه لرو چې والوزو او د ټولو هسکو غرونو ننداره
وکړو، خو پښې لرو چې والوزو او د ټولو هسکو غرونو ننداره وکړو، خو پښې
لرو څه چې د غره سر ته وخېژو دا سيند به له هسکه څه خامخا يو داسې سپين
بنامار ښکاری، چې له ډېره جنونه به يې خوله ځگونه کوي.

خو زه وایم چې د بنامار پر ځای د چندنيو نغمې واورو، غور شه د پورې غاړې نه
د رباب اواز راځي، مطرب خپل فریاد ته څومره ښکلې د نغمې جامې اغوستي، څه
چې نن له دې قلندرانه بندار نه فيض واخلو.

ښه چې راتلو نو له حجرې مي رباب راخسته منع دې کړم او اوس دې د نغمو
ځنځيرونه زړه راکاږي.

د ټوکې به انداز مي ورته وويل ته مي ځکه د رباب له راوړلو ايسار کړې، چې
دروند نه شي، زه خبر اوم، چې په سوات کې ربابونه ډېر دي. ساړه مو کنگل

کوي،خه چي ورخو زمرك راته وويل که ورخو هم خو خه حل به يي راوباسو.
زمركه د رحمان بابا ديوان خو راسره نه شته چي په پال پرېکړه وکړو،نوره ستا
خوبنه د گوتو بنکيل راسره کوي او که شير و خط ولو.
خواب يي راکړ نه اشنا يو کاني راواخله او د هغه کمره بيخ کي د ولاړو اوبو منخ
ته يي وله که خپي يي تر کمره ورسېدي ستا او کنه زما خبره به مني.
ما هم کاني راواخيست او اوبو ته مي ووپشت بڼه وه خپو يي کمره ته خوله
ورکړه.

زمرك نه بل جواز درلود او نه خواب.

راسره روان شو،خو بيا هم د خپل شوخ فطرت نه مجبور و ويل يي چل دي
وکر،خو خه خپر دي،ما درته د کاني وويل تا د نر زوی هم داسي درغنه
راواخته چي په عمر به دي نه وه جگه کړي،هسي نه نوم يي درته ويستي وي.
په خدا مي ورته وويل نه زه بيخي روغ رمت يم،چابک د رباب محفل ته
درخه،په دي خبره ما او هغه دواړه په خدا شو او د رباب بنډار ته ورغلو.

بندار بنگلی و کلیوال سیلانی و یو لویه کپردی یی لگولی وه د رباب او منگی غر
په غرونو کی داسی انعکاس کاوه، لکه تول فطرت چي سندرہ وایي د کپردی په
منخ کی اور بل و او خنورو زلمو تری د اتن خنخیر تاو کری و، حیران خو هغه
وخت شوم چي: زمرك رباب په غپر کی ونیو او یو حل بیا له سره یی د سوات
غرونه له نغمی وینخول.

بندار پای ته ورسپد د هوئل پر لور رهي شو، زمرك ته می و ویل: اشنا هره
ورخ به دی رباب، رباب کاوه نن می ومنله چي په زره کی دی جوش او په گوتو
کی دی کودی دی، زره خو می غواری چپی پس له ننه دی ادم خان وبولم.
-نه، نه اشنا پپر پام به کوی زه د وخت له درخانیو وپرپریم بلکی سخت وپرپریم
همدا خیل نوم زمرك می په سر سترگو قبول او منظور دی.

-بنه ماته به رباب را زده کری؟

-هو خو هله چي درخانی پیدا کری

-بس داسی وگنیه، چي در می موندلی او خانی ته لا ورخی پاتی دی.

-مطلب دا چي د رباب تنه دی موندلی، خو تارونه ورخپژول یی پاتی دی، خو

گوره کله چې ما د خیال جان استاد نه رباب زده کول پیل کړي و گوره مي ورته
اېښي وه په داسې حال کې چې درخانی مي هم نه درلوده، ته خو يې درخانی لپاره
زده کوي په گوره کار نه کيږي د شاتو بوتل به راته راوړي.
-بنده ته منظور ده.

-بنه اوس دا راته و وايه: چې درخانی بي بي ده چېرته؟
-دا به درته وایم، خو هله چې رباب را زده کړي.
زمرک موسکی شو ویل څه دا د انتظار غر به هم پر اوږو واخلم، پوره استاذ يې
مجبور يم چې اوس زر تر زره درته رباب در زده کړم.
-دا کار خو در په غاړه دی، خو څه چې اوس هوټل ته ځو.
د هوټل کوټي ته چې ورننوټو زمرک په خپل کټ کې وغزېده او ما تلوېزون
روښانه کړ ايله مي ورسره پام اوختی و چې زمرک په کټ کې اړخ بدل کړ او
راغږ يې کړ:

غزنه وه غزنه ځواب مي ورکړ هن! بيا دي څه په زړه راوگرځېدل؟

-هسي ما ويل چې خوشال بابا پېژني او کنه؟

-هو څه نا څه خو يې پېژنم، خو دلته د خان موصوف يادولو ته څه اړتيا وه؟

-اړتيا دا ده چې دا مهال زه او ته دواړه په سوات کې يو او خان بابا د دې سيمې

په اړه د سوات نامې په نامه منظوم کتاب ليکلی دی، يو دوه بيته يې راته ياد دي:

تر کابل نه يې هوا د وړي بڼه ده

د کابل هوا ترخه د ده خوږه ده

په هوا کې د کشمير په آب و رنگ دی

حيف دا چې کشمير اړت دی سوات تنگ دی

زړگيه! زه چې لومړی ځل سوات ته راتلم د پښتو له بنوونکي مې سوات نامه

اخستي وه او د هغه وخت له سواته مې ځان خبر کړی ؤ، پاتې شوه دا خبره چې

خوشال بابا د سوات او کشمير تر منځ ورته والی لیده، نو ما خو کشمير نه دی

ليدلی، خو چې خوشال بابا وايي خامخا به همداسي وي.

-ته يې منه، خو زه د خوشال بابا په جغرافيه پوهنه شک لرم، نه منم چې د سوات

هوا دې تر کابله خوږه وي.

گوره گيله من کپړه مه، څلور موسمې دي خوشال بابا وايي چې په وړي کې د

سوات هوا د کابل له هوا خوږه وي، مانا دا چې په نورو موسمونو کې د کابل هوا

په شاتو لړلې وي په دې خبرو زه او زمړک دواړه په خدا شو او بيا مو سره

پرېکړه وکړه چې د جغرافيه پوهنې په اړوند په همدې خبرو خبرې پای ته ورسو او د خوب جزیرې ته د تلوو هڅه وکړو.

خو داسې نه شوه کېدی، د جغرافیه په اړه دومره ډېرو خبرو، ټولګی، د جغرافیه ساعت، څانګه او د هغې په ترڅ کاته رایاد کړي و، زمرک ویده شو خو زما به د څو، څو شېبو لپاره ایله سترګې ورتلې.

سحر شو او غرنیو مرغانو په خپلو نغمو سره د لمر د لومړیو وړانګو هر کلی وکړ، مور چای وڅکلې د هوټل د پیسو بیل مو ورکړ، بکسونه مو اوږو ته کړل او د پېښور د موټرو ادې ته روان شو. پر لاره مو د شنو غرونو، سیند، مرغانو، ځناورو سیلانیانو او غرنیو وګړیو ننداره کوله، د واورین سوات د غرونو څوکې داسې برېښېدې لکه چې پېغلو ځانونه د سپینو زرو په پرېمانه ګانو پسوللي وي. یو ځای موټر ودرېده ماشومانو رامنډې کړې د دنداسې ګېډۍ یې پلورلې زمرک راته و ویل: ”عجیبه ده خلک دلته د مزو لپاره راځي، خو خپل اوسېدونکي یې په بده ورځ دي تر دې چې واړه ماشومان یې په دې ګنګل، ګنګل واورین چاپېریال کې د موټرو پسې د دنداسې ګېډۍ ځغوي، آخر ولې؟“

ورته مې و ویل ستا د ولې ځواب ښایي د ماضي د حافظې په کوم ګوډ کې خوندي وي.

خو زما په خیال دلته غرونه دي، د کر وړ مخکې لږې دي، له بناره لری دی،
چي سړی سحر مزدوری پسي وځي ما بنام راشي، غر د حکومت تر ولکې لاندې
دی، خو که خلکو ته وسپارل شي زر به سپیره شي.
زمرک پوښتنه وکړه حکومت هیڅ نه شي کولای؟

-ولي نه خو که دلته کارخاني راشي، بنار راشي فطري او ځنگلي بنکلا له منځه
ځي، د سیلانیانو د زړه رابنکون لپاره دا خلک همداسې وروسته پاتې ساتل شوي.
دا خلک داسې مثال لري لکه چي په واورو کې وچ کړل شوي وي او د نړی د
خلکو لپاره ترې موزیم جوړ شوی وي.

بله بېلگه يې نورستان او له غرونو بله غاړه د چترال کافرستان دی، امیر
عبدالرحمن خان د خپلې واکمنۍ په کلونو کې نورستاني مسلمانان کړل خو بل پلو
کافرستان په زړه بڼه له خپلو کفري دودونو سره د نړی د نندارې لپاره موجود
دی.

زمرک پوښتنه وکړه دا بڼه کار دی او که بد؟

ما ورته و ویل د کافرستان ساتل د یو مغربي لرغون پېژندونکي په اند بڼه کار
دی، خو مسلمان مبلغ به يې خامخا غندنه کوي.

زمرک وخنډل ته هم عجب استدلال کوي، غوڅه خبره نه کوي چي دا څېز بڼه

دی او که بد.

-رښتیا هم همداسې ښکاري د اشیاو ارزښت نسبي دی، یو څیز له یوې زاویې ښه

او له بلې بد کېدی شي.

له دې خبرو وروسته خاموش شو، نه پوهېږم چې زمرک د خیال په کومه جزیره

کې ؤ، خو زما د ذهن محور څانګه وه، تادي مې وه چې کله به بیا د څانګې

سترګې گورم.

پېښور ته راوړسېدو خپل سامان راسره و او څه ناڅه غرني سوغاتونه مو هم

اخیستي ؤ، بار دروند برېښېده، گاډۍ مو ونيوله د زمرک دوی کور پر لار ؤ،

اول هغه کوز شو او بیا څو شېبې وروسته زه خپل کاله ته وروسېدم. رخصتی دوه

ورځې پاتې وې هغه هم په انتظار، انتظار تېرې شوي او لیسي ته لاړم.

بیا د استاد له راتلو ترمخه په ټولګي کې شر او شور ؤ خو ماله وروستي کتاره

غلي او خوږه سندره اورېده، کټ مت هاغسي وه لکه د گلورینې څانګې په نرمو

لوړو ژورو کې چې د سحر د باد له مستانه رقصه پیدا کېږي.

سندره په ختمېدو وه، زرینه رانوته څانګه یې ښکل کړه د څو اونيو تېرې وه د

شوندو بې واکه خړپ یې د ټولګي په شور کې داسې وېرېښېد لکه تنګی څانګه

چي د مرغانو د سيل تاب رانه وري، ماته شي او سندريز غر يي په شنه ځنگله
کي تر لري، لري خپور شي.

زرينه او څانگه ملگري وي او بيا دواړه نجوني وي خو بيا هم دي بنکلولو زما په
زړه کي د رقابت سپرغي وشيندلي. نه پوهېدم، چي څه وکړم د تختي خواته لارم
تباشير مي راواخيست او د غره يو انځور مي وکښه. زه انځور گر نه وم خو د
فطرت سره د ميني له کبله مي د غره د انځور د کښلو لپاره غېر منظم خو پوره
رياضت کړي و. انځور پوره شو او تري لاندي مي ولکيل "فطرت له جمال او
جلاله پک د خداي (ج) هغه کتاب دي چي د نړۍ د هر نالوستي انسان سترگي يي
هم لوستي شي."

دا جمله مي ليکلي وه يو ځل بيا مي لوسته چي د جغرافيي بنوونکي راننوته،
غوبنل مي چي تخته بېرته پاکه کړم، خو چي د بنوونکي سترگي مي په کي خښي
وليدې جرات مي ونه کړ نېغ لارم او په خپله چوکي کښاستم. بنوونکي ته انځور
او تري لاندي ليکل شوي جملې خوند ورکړ ستاينه يي وکړه، د غرونو په اړه يي
بنايسته اوږده شېبه خبري وکړي. دا بېله خبره ده چي د غرونو د بنکلایز ارزښت
پر ځای يي د هغوی په جغرافيو يي او ټولنيز ارزښت ډېر ټينگار وکړ ويل يي
غرونه د زلزلو مخه نيسي، کانونه لري، څر ځايونه لري، ځنگلونه لري او

خنگلونه بيا د ميوي باغونه، د خناورو کورونه، د مرغانو خالي او نور ډېر څه لري، د باران اوربست ته لاره برابروي او د نېزونو مخه نيسي، خو په ټولو کې يې وروستی جملې خوند راکړ، چې ويې ويل: ”غرونه او خنگلونه د مخکې گانپه ده.“

ما د بنوونکي د وينا پر مهال د هغې خبرې اورېدې خو کله، کله به مې څانگه هم د سترگو له کونجونو څارله ځنې وخت به يې سترگو لکه د غرنیو عقابونو زما په لور خغلند پرواز کاوه.

د جغرافيايې ساعت پای ته ورسېد او استاده ووته، څانگې ماته رامخ کړ او په لومړي ځل يې راسره داسې خبرې پيل کړې چې نېغ په نېغه يې د درس سره تړاو نه درلود.

”-غزنه غرونه دې ډېر خوښ دي؟.“

-هو غرونه سيندونه بلکې ټول فطرت مې خوښ دی که غلطي نه کوم نو تاسو د تختې له انځوره دا پر ځای اټکل وکړ څانگه په خدا شوه ويل يې ”تاسو تېروتنی زه له پخوا نه پوهېدم چې په غرونو مين يې اريانونکي ده ما خو له تا سره هيڅکله پر دې اړه خبرې نه وې کړې.“

د دې پر ځای چې څانگه ځواب راکړي نوراني سترگې يې چې نری شرابي

موسکا په کې خپره وه زما سترگو سره و جنگولي لاس يې زما کتابونو ته ورتېر

کړ او په موسکا يې راته و ويل:

”ستاسو په اجازه.“

زما د جغرافيه کتاب يې راپورته کړ په غور يې وځيره او راته يې و ويل: ”له

کومې ورځې راهيسې چې ما ستا په کتاب دا عکس ليدلی نو زړه ته مې پرېوتې

چې غرنۍ سيمې دې خوښې دي او نننۍ انځور گری خو دې زما يقين د پخلي تر

کوره ورساوه.“

زړه مې ولويد د ځان سره مې و ويل: اخر د معما حل دا راوت تا ماته نه بلکې

انځور ته کتل ما د سوچ په درياب کې غوږې وهلې چې څانگې وپوښتلم” د خيال

مرغه دې له کومې شنې څوکې نه طوافونه پيل کړل، دا راته و وايه چې دا ښکلې

عکس د کومې سيمې دی.“؟

نه داسې هم نه ده د غروو په شنو څوکو سر بېره زما د خيال او زړه مرغانو د يو

انسان نه هم طوافونه شروع کړي. په دې خبره هغه له حيا نه لکه مڼه سره شوه

زه هم د خپلې خبرې د اغېزې لاندې راغلم او د خبرو سر او تال مې مات شو.

څو شېبې زموږ دواړو سرو نه ښکته و. داسې حالت و لکه چې ورته مې سپينه

خبره کړې وي. چې څانگې در سره مينه لرم، خو بيا مې خپل شيندلي حواس

راتول کړل او ورته مې و ويل: دا عکس چې زما پر کتاب لگېدلی دا زمور د خپل هیواد یوه ښکلې سیمه ده، دا بدخشان دی.

ما د افغانستان ډېرې غرنۍ سیمې لیدلې دي خو د بدخشان د فطري ښکلا په اړه مې یوازې کیسې اورېدلي او یو څو انځورونه مې لیدلي، نور نو داسې وگڼه چې “شهزاده په نالیدلي مخ مین دی.”

ځانگې زه د بدخشان غرونه ډېر وخت په خوبونو کې وینم خوله بده مرغه چې خپل منځي اختلافاتو زما لپاره هلته ورتلل د ښاپیړیو له کوه قافه هم ستونزمن کړي دي، بویه چې دا هیله به مې کله پوره کېږي. خبره تر همدې ځایه رارسېدلې وه، چې د دري استاد راننوت ځانگې په موسکا راته و ويل: (یار زنده صحبت باقی) اوس به د حافظ ژبې ته غور شو.

پس له دې ورځې به اکثره وخت ما د کتاب پر ځای د رباب په تارونو او د نغمو په مریو د ځانگې یادونه لمانځل.

ډېر ځل مې د زمړک دوی په حجره کې له ماښامه تر سهاره د رباب سره

شوگبرې کړې دي خو بنوونځي ته به هم په خوښۍ سره تلم ځکه چې څانگه به

راسره غږېده او له يوې ورځې نه بلې ته نوره هم په زړه راننوته.

په هر بندار کې مې په زړه ورېده هر چا سره مې ناسته تر جسمه تړلې وه پر

روح مې د څانگې د بنايست سيوري خپور ؤ.

رباب مې د زړه لويه تکيه وه، نغمو به مې ټول وجود سپک کړ، عجب کيفيت ؤ.

داسې به برېښېده لکه چې د نغمې سپلۍ مې د مادي وجود ټول گرد او غبار وړی

وي. ټول روح يم ټول سرور، سرور يم، لکه د آسمان د برجونو نوراني کوتره په

غږې مريي وزرونو الوزم او د ابدې سمندر پر سر د بنايست د ورکې جزيرې

پر لور پرواز کوم.

کله، کله به مې احساس کاوه چې پېښور کې نه يم د يوه شنه او څپاند سمندر غاړه

ده، باغي موجونه راځي د څانگې پښو ته تندي رسوي او بېرته گرځي زه يې د

سترگو خاموش طوفان ته له ربابه ژبه په پور اخلم او د سمندر د لافاني سندري

برخه يې گرځوم هغه چې کاینات يې له ازله تر ابده اوري خو مریري پرې نه. د

رباب نغمو به زما په وجود کې نه ايره کېدونکې انگار شینده او په غرونو غرونو

اتش فشان به اورېده، بېخي هغسې لکه وحشي سيلۍ چې پر يوه بوتې لگېدلې اور

پر ټول ځنگل خپور کړي هغه چې لامده نښتر او وچې څېړۍ يو شان خپلې

غېرې ته راکاري، لمبه يې آسمان ته خوله ورکوي او له جلاله ډکه سندره وايي.
يوه ورځ چې بنوونځي ته لارم او د ځانگې سترگې مې لکه د بزکشی آسونه په
مستی کې وليدې، نو پوه شوم چې د صبر واگې مې له واکه په وتو دي. ټوله ورځ
نشه، نشه وم روايتي لاره مې غوره وبلله او نيت مې وکړ چې ليک ورته وليکم
خو ويره هم راسره وه، ما ويل هسې نه چې وړاندې تر لوستو مې ليک ونه
څيري، خفه نه شي.

که خفه شوه په هر قيمت به يې پخلا کړم خو که ليک مې د ”ايمرجنسي“ تر سر
ليک لاندې راغی بڼه به ونه شي، بلکې وبه شرمېرم د ”ايمرجنسي“ اصطلاح
زموږ په ټولگي کې ځانگړې مانا لرله او هر څوک پرې پوهېده. دې وپرونکو
اټکلونو هم له خپله هوډه وانه رولم قلم کاغذ مې راواخيستل او د خط په ليکلو مې
داسې پيل وکړ.

زما د وجود پر کایناتو د نغو خورې وړې ځانگې!

د بنايست سر او تال دې مات مه شه

سپين سترگې مې گڼې او که مطلبې، بې وقوف درته بڼکارم او که لېونی ستا
خوښه ده، خو زه مجبور یم بلکې بيخي مجبور یم، ستا دې په خپلو نوراني سترگو

قسم وي، ستا دې په خپلو ورېښمينو سندرو قسم وي زما الفاظ يو ځل ولوله، ايله
يو ځل، وايي چې روحونه لکه د وجود سر او تال جوړه پېدا کيږي. يو د بل مينه
او تکميل وي، خو فلک غمازي کوي. يو يې په يوه زمانه کې دنيا ته راشي او بل
په بله کې، لیده کاته يې ونه شي، زندگي يې زندان شي او يوه ورځ يې د ژوند
سقراط د اجل شراب وسکي، بيا نو تر محشره په لحد کې د زړه داغ د انتظار
څراغ وگرځوي بيا به څه کيږي (والله علم).
کله، کله په يوه زمانه کې راشي، خو يو يې د مشرق شي او بل د مغرب، دا تپه
يې انځور ددی:

چي د ديدن نصيب يې نه وي
په يو کوڅه کې سره وړاندې وروسته شينه
خو کله بيا زما نه زرينه پېرزوينه وکړي او دواړه روحونه د يو چم گاونډ وگړي
کړي. ادم او درخو له همدوی نه و.
ته زما له وجوده جدا شوي څانگه يې، خدای ته وگوره نيمگړی مي مه پرېږده،
تکميل راوبخښه، تر ځوابه مي د انتظار چاره پر زړه خښه وگڼه.
غزن-

سبا چي بنوونځي ته لارم، ليک لا زما په جيب کې و، خو پوهېدم چي ساعت په ساعت خپل حواس بيلم کېدی شي حالت مي هغه مجرم ته ورته و چي د پوليسو مرکز ته يې بم وړی وي تفريح بڼه موقعه په لاس راغله، اخوا دېخوا مي وکتل دوه درې کسه په ټولگي کې پاتې وو خو خپل نوټونه يې رسول، څانگه او نور زده کوونکي دباندي وتي وو.

ليک خو مي د څانگي د الجبر په کتابچه کې کېښود، خو ماته مځکې ځای نه راکاوه، ايسارېدل راته لويه نفسياتي ستونزه ښکارېده په لنډو ټکو مي د رخصتي يوه رقعه وليکله سره د دې چې ټول بنوونکي په اداره کې راغونډ و او دا پوښتنه يې ذهن ته راتله چې زه ولې رخصت اخلم؟ خو رقعه مي له مدير صاحب نه را امضاء کړه، هېچا ته مي ور نه کړه. د حاضرۍ په کتاب کې مي کېښوده او د ليسي دروازي ته مي مخه کړه بيا نو هغه د دروېش دراني خبره:

زه په داسې تلوار و وتم جانانه

لکه خلاص چې څوک بندي شي له زندانه

د اطمنان ساه مي واخيسته او دکور په لور روان شوم په کور کې هم مضطرب وم، ځان ته مي مشغولا کته له ځان سره مي فکر وکړ فلسفه جره تنسته او لاینحله

معما ده کېدی شي چې د څو شېبو لپاره مي په خپله دنيا کې ورک کړي، خو خوند يې رانه کړ، توري گونگ شوي و، بي مانا توري کړبني د کاغذ پر سينه غزېدلې وې هېڅ يې نه ويل تلویزون مي روښانه کړ هغه هم د موهومو عکسونو او گډو وډو آوازونو امتزاج و، رانه هير دي چې تلویزون مي بند کړ او که روښانه پاتې شو. له کوره و وتلم او د زمرک دوی حجرې ته لارم، رباب مي له مېخه راکوز کړ، خو گوتې مي رېږدېدې هېڅ يوې نغمې سر نه نيو، بيرته کور ته راغلم، له پرېشاني ډکه شپه راخوره شوه کله وېښ کله وده، خو سحر شو لمونځ مي وکړ، نيمه پيالې چای مي وڅښه، له ځانه سره مي کرل رېبل چې لار شم او کنه، څه به راته وايي؟ ليک خو يې حتماً لوستی دی، ځکه چې نن بيا الجبر لرو او پرون معلم کورنی کار هم راکړی و، چې لوستی يې وي څه به يې ويلې وي هسې نه ترپايه يې لوستی نه وي، ټوټه، ټوټه يې نه وي کړی. وه خدايه "ايمرجنسي" نه شي، زړه نا زړه وم، خو توکل مي وکړ بنوونځي ته لارم او ټولگي ته ننوتم سلام مي واچوه خو د شيندلو حواسو له کبله پوه نه شوم چې چا راته و عليکم السلام و ويل، څانگه راغلي وه، چې ور ومې کتل په څېره کې يې حيا او حېرت خاموشه ښکلا پنځولې وه. نوراني سترگې يې ښکته وې، د اوربل وېښتان يې بار، بار له تندي رانوبدل او هغې په ارام سره په خپل لاس پورته کول.

پوه شوم چې لیک یې لوستی، خو د ځواب اندازه یې راته نه لگېده، مالا په تصور کې د اټکلولو غوټې پرانستې چې پېکې د تختې له مخه چغې کړې. (ایمرجنسي، ایمرجنسي، ایمرجنسي) دې سره په ټولګي کې داسې خاموشي خپره شوه چې د استاد په ټینګار هم نه راتله، دا لومړۍ ورځ نه وه د "ایمرجنسي" غږ به تل له ځانه سره داسې خاموشي راوسته.

پېکې و ویل: حسب معمول بیا "ایمرجنسي" کېس دی یو چاته محبت نامه لیکل شوي ده چې ستاسو پاملرنه ورته را اړول غواړم.

زړه مې درز وکړ له ځانه سره مې و ویل: هماغه څه وشو چې ترې مې ډار درلود تر دولسمه راورسېدم په ایمرجنسي کېس کې نه وم راغلی خو نن ګیر شوم او پوخ ګیر شوم.

لیک د پېکې په لاس و، خو د شاګردانو د تلوسي لپاره یې خبره اوږدوله او نه یې لوسته پوښتنې یې کولې، چې دا لیک به چا لیکلی وي او چاته؟ که څوک سم ځواب و وایي: یو خود کار قلم انعام لري، چا شوخي جینی آواز ورکړ، زریني به ځانګې ته لیکلی وي. ځانګه لکه د تصویر ځانګه غلې وه، خو زریني له وروستنې کتاره و ویل:

هغه تېر شول چې مې مینه په غلا، غلا کړه

اوس په درست جهان رسوا ده په غلا نه ده

زموږ خبره خو ایمرجنسي نه ده هر څوک پوهېږي چې څانگه زما ملگرې ده،

زمرگ ورته و ویل په ارام کپنه دا لندن نه دی چې له جینی سره دی د جینی مینه

جواز پیدا کړي.

-محترمه ستا له قانوني معلوماتو یوه اروپا مننه، زموږ مینه داسې پرنګې هم نه

ده چې ته یې انګیري.

د مشرق تقدس خو هم موږ نجونو ساتلی، گني ستاسو زړونه خو به د اروپا په

عیاشی هم ساړه نه شي.

زمرک په دې ځواب پرېشان غوندې شو له زرینې یې بڅبنه وغوښته او ورته یې

و ویل چې: زما مقصد یوازي او یوازي توکه وه، که زه پوهېدی چې ته به پرې

خفه کېږي یوه کلیمه به مې هم نه وه ویلي، دې خبرو نور هم پرېشانه کړم ځکه

چې زرینه د څانگې ملگرې وه، بله دا چې د هلکانو کردار ته ګوته نیول شوې وه

په ټولګي کې لا اټکلونه روان و چې پېکې و ویل (Be Quite) غلي شی، هوایي

ډزې مه کوئ، د بې گناه خلکو پر سرونو پرېوزي، دا محبت نامه د یوولسم

ټولګي یو ماډرن مجنون ماته لیکلي ده، نو ځکه یې لوستل هم مناسب نه ګڼم.

دي خبري سره مي زړه بڼه شو، خو بيا هم پوره آرام نه و، شاگردانو پيکي ته

چغې کړي نه، نه، نه منو اوس به يې خامخا لولي.

پيکي هم شرمېده او هم خندېده.

ويل يې مجنون صاحب په يو پاکټ کې د مادهوري او شاه رخ خان پوست کارډ

او يو ليک لري د هلک په نوم به حاضر ساعت کاني کېږدو خو ليک يې واورئ:

”ماي دارلنگ پيکي (I love you) ته زما ډېره خوښه يې، ځکه چې ستا سترگي

د کاجل او شونډي د مادهوري دي، که انکار دي وکړ نو د خيبر هسپتال مخي ته

چې کوم د اوسپني هوايي پل دی له هغې نه به هغه مهال سرک ته راتوپ کړم

چې د بنوونځي د نجونو موټر تېريږي پرېږده چې چخپيت مي کړي او که له

رخصتي نه وروسته د بنوونځي مخي ته د شيرو کاکا له دوکانه د فاننا بوتل

واخلي او ويې سکي په ليدو به دي زه وگنم چې ته له ما سره محبت کوي.“

زريني له شوخي نه په ډکه لهجه ورغږ کړ د فاننا پيسي يې رالېږلي که نه؟ پيکي

وخندل او د توکي په انداز يې و ويل که پيسي يې رالېږلي واي ولي به يې کيس

ايمرجنسي کېده.

خبري تر همدې ځايه رارسېدلې وې چې بنوونکي رانوت، پيکي ترې بخښنه

وغوښته او خپلي چوکي ته لاړه، بنوونکي هېڅ هم ونه ويل ځکه چې ټول

بنوونکي زموږ له شوخی نه خبر و، ډېر خُل داسې شوي چې بنوونکی به راغی
مور به چوکۍ یوې ډ ډې ته کړې وې او په ټولگي کې به مو اټن کاوه.
ساعت ختم شو بنوونکی و وت او پېکۍ یو خُل بیا د تختې مخې ته ودرېده، لیک
او پوست کارډ یې په لاس کې وو. مور هیله درلوده چې په لیک کې به څه خبرې
پاتې وي، اوس به هغه ولولي، خو پېکۍ و ویل چې: بل څه په کې نشته تیږ ته
ورته یو زړه یې رسم کړی، دومره ډېر غشي په کې خښ دي لکه پوځیانو چې
پرې ”چاند ماري“ کړې وي.
پېکۍ دا و ویل: لیک او پوست کارډ یې ټوټه، ټوټه کړل او له هماغه خپله پاکټه
یې ورته تابوت جوړ کړ.
زموږ د ټولگي نجونو ته کله، کله همداسې محبت نامې راتلې خو ټولو ژمنه کړې
وه چې د ایمرجنسي په اعلان به یې د ټولو په مخ کې لولي، بیا به یې ټوټه، ټوټه
عاشق ته ورلېږي، خو د خدای فضل دی هېڅ عاشق به په لیک کې په ورکړي
اخطار وفا نه کوله، نجونو به په خپل دې کار ویاړ کاوه، خو په هلکانو دا خبره
ښه نه لگېده کله، کله به یې په ټوکه، ټوکه کې ویل چې نجونې دغه محبت نامې د
کورنیو له غرو پټې په تشابونو کې لولي، که خوند یې ورکړ، خو هماغسې په
مینه ځواب ورکوي او که لیک یا شخصیت یې خونده وي، نو بیا یې په ټولگي کې

ایمرجنسی کړي او کله، کله به یې د نجونو نه د هلکانو انتقام په بل ډول اخیسته، په خپله به یې ځانونو ته د نجوو له خوا لیکونه لیکل د ایمرجنسی تر عنوان لاندې به یې لوستل او بیا به یې د نجونو په څېر توتې، توتې کول خو ډېرې نجونې د دوی پر دې چل خبرې وې.

ساعت پسي ساعت تېرېده خو څانگه خاموشه وه د رخصتۍ زنگ و وهل شو، څانگې ته مې کتل چې ماته، ماته له ټولگي و وته، زه هم کور ته لاړم. سره د دې چې د څانگې په یو دوه خبر نه شوم خو بیا هم له تېرې ورځې نه مې پرېشاني کمه وه ځکه چې د ”ایمرجنسی“ له شرمه بچ شوی وم.

بل سحر چې ټولگي ته لاړم څانگه راغلې وه، زما د سلام سره یې ایله یو نظر راوکتل، د یو مرموز سرور احساس یې راکړ، په سپینه منگل یې راپریونې زلفې پورته واړولې او ځان یې د کتاب په لوستلو مشغول کړ، د ورځې په تقسیم اوقات کې جغرافیه هم لیکلې وه خو څانگې په غلطۍ هم نه راکتل لومړي ساعتونه پای ته ورسېدل تفریح شوه. څانگه وروستي کتار ته لاړه زرینې سره کېناسته نورې نجونې او هلکان بهر و وتل ما په ځان کې د وتلو تاب نه درلود، ناست پاتې شوم او ځان مې د فزیک د سوالونو په حلولو بوخت کړ، قلم مې په سپین کاغذ ګرځېده خو غوږ مې وروستي کتار ته و، زرینې څانگې ته و ویل چې نن سبا مړاوي،

مراوي بنکاري کوم نوی باد خو به نه وي را الوتی، خانگي ورته په غلي او
سنجیده لهجه و ويل په اسانه ژبه راته و وایه څه ويل غواړي.

زرينه ورته په خدا شوه په اوږه يې ورته لاس واچو او په نرمه او خوږه ژبه يې
ورته و ويل: بنکلي خانگي بلکي زما خپلي خانگي، ولي خفه يې؟ ناروغه يې که
کوم بد خبر دي اورېدلی؟ خانگه يوه شېبه غلي وه. داسې بنکارېده چې د هغې دا
خاموشي به زما زړه هم خاموشه کړي، خو رښتيا ده چې تر گل نازک انسان کله،
کله کاني نه هم کلک شي، خبرې بندي شوي ځان مې لږ څه په ډډه کړ او د
سترگو له کونجونو مې ورکتل، خانگي د زرينې سترگو ته وکتل قلم يې
راواخيست سرپوخ يې ترې لرې کړ پر سپين چونه شوي ديوال يې وليکل
”ايمرجنسي.“

څه، څه اميرجنسي؟! اخر د دنيا سترگو ته هم وليدې د دي په ځای چې ځان مې
ستا په زلفو کې پټوه په کار وه چې ته مې چپرته پټه کړې وای، خو تر کومه به
مې پټولي لمر خو په گوته نه پټيري خبر، دي بناپيرک سرسه خو په وروسته
گورو، اوس په تخته يوازي خبرتيا ليکم ”ايمرجنسي“ زرينه ودرېده خو زما زړه
ولوېده، بس قسمت مې مل ؤ، خانگي د لمنې له کونجه ونيوه او ورته يې و ويل: د
خدای ومنه مه کوه داسې ولي مې شرموي.

زرينه بېرته کېناسته او په شوخی سره يې ځانگې ته و ويل بڼه صاحبې چې راز
په راز ساتي نو بيا ځان ولي خفه کوي، چا درته دومره پوخ دام کېښود چې له
دواړو پښو په کې ونښتي، دا ماهر ښکاري دی څوک چې په هوا يې درته
”ايمرجنسي“ دام کېښود او ته يې ونيوي.

د زرينې پوښتنې داسې وې لکه چې: زه ملزم يم او د دعوي وکيلان زما د جرم د
اثبات لپاره قاضي ته دليلونه وايي.

ځانگه چپ وه، خو چې څو ځله زرينې ورته اوږه وسکونډله او په خوږه لهجه يې
ترې پوښتنه وکړه، ما ورته د سترگو له کونجو ورکتل چې ځانگې راته گوته
ونيوله، په زرينې مې هم يو سرسري نظر تېر کړ د غم او خوښۍ گډ احساس يې
په څېره کې وپړکېده.

دواړه څو شېبې غلې پاتې شوي، خو زرينې سکوت مات کړ دې صاحب خو کله
د بنايست وجود نه مانه او کله به يې په مينه شک کاوه، واه، واه شيخي څه شوه
او هغه فلسفې په کومه لارې، بيا يې د ځانگې لاس په خپلو لاسونو کې ونيوه او
ترېنه يې پوښتنه وکړه، آيا تاته د هغه مينه منظوره ده؟ ځانگه غلې وه او زما پر
ژبه د دعا الفاظ ښوېدل، بس حالت مې داسې و لکه مجرم چې قاضي ته مخامخ
ولاړ وي، يو خوا خوږه آزادي وي او بله خوا اعدام، خو خبره تر بلې نېټې

وځنډېده د بنوونکي سلام د چاپېريال هغه خاموشي ماته کړه. چې د ځانگي ځواب
ته منتظره وه.

ځانگه هم راپاڅېده او په خاموشو قدمونو خپل ځای ته راغله د زنگ په پرله پسې
ټنگولو درسي ورځ پای ته ورسېده، د ځانگي خاموش ځواب هيله من کړی وم، د
رخصتي زنگ نه و هغه د حمزه بابا خبره د اسرافيل شپېلۍ وه روغ قيامت يې
راوست له ځانگي يې بېل کړم کورته لارم، شپې لکه پيلوځي تېرېدې، سيزونکي
وي خو زما د زړه په ژورو گړنگونو کې يې خوره نڅا کوله، سبا چې د بنوونځي
پر دروازه ورننوتم زرينه راته له مخکې ولاړه وه.

ځان يې سنجيده کړ پر شونډو يې دومره موسکا خپره کړه چې ايله حساس يې کېده
ويل يې خانه پرون له رخصتي وروسته ځانگي ستا ليک راوبنود دا د خبرو
کوډې دې د همدې لپاره زده کړې وي چې په ځانگه يې وکړي، که د الفاظ زور د
محبت اثبات شي د بې زبانه مخلوق په مينه به څوک باور وکړي.

-زريني دا د څو کتابونو گړځول زما د پوزې پېزوان شو اور ولگه په ادب او
فلسفه، زه خو يې په خوند مړوم، د کوډو په نظر مي په عمر نه دي ورکتلي،
زرينه موسکۍ شوه خو دا ځل لږه ډېره، ويل يې غل مه نيسه چې غل به تا ونيسي
کار دې هم کړی او په الفاظو کې سپرغی هم شيندي.

رښتيا يې ويل زه هم لږ جذباتي شوی وم، خو صرف په دې خبره چي زما مينه يې د خبرو استادې گڼلې وه. دا ځل مې په نرمه لهجه ورته و ويل گوره زرینې! خیر دی هغه لیک به پر ځای پرېږدو ته زما د سترگو خاموش موسیقیت وگوره، آیا د ځانگې تصور په کې نه ناڅي؟ توري غریبان به زما د زړه خبره څه وکړي، زما مينه سمندر او توري د کلال پيالې، څنگه به يې ظرفیت ولري.

زرینې په کرس، کرس وخنډل ويل: ”زه مرم له غوچې ته بیا وايې چي غوچې“
نوره نه پوهېږم ځانگه دې د ځان په لور درکزه کړې ده پخوا راباندې ښه لگېدې، اوس راباندې بد لگې، خو څومره چي راباندې بد لگې هومره راباندې ښه هم لگې.

ورته ومې ويل د لفاظۍ تور په مالگوې او معما ته وايې هم درباندي اوس ښه لگم هم بد.

ويل پوخه استاده ماشوم مه جوړېږه ښه هم راباندې د ځانگې له مخه لگې او بد هم ما غوښتل چي خبره پرې بيخي بربنډه کړم، خو شوخ يې راوکتل او په تگ، تگ کې يې و ويل: (عاقلان پي نقطه نگرند).

زه هم ورپسې غلی، غلی د ټولگي په لور روان شوم، چي ننوتم سترگي مې د ځانگې چوکۍ ته وې لکه د بربښنا پرک يې په ځغلند ځلېدونکي نظر راوکتل او

سترگي يې دوه مستې توتکې وېرېښېدې هغه توتکې چې د سرور په وزرونو له
شني خانگي والوزي، په ملاق ملاق تيري شي خو د خوري سندرې په څېر يو
مرموز خوند د فضا په رگونو کې پرېږدي.

زه هم لارم او په خپله چوکې کېناستم، د ټولگي نگران ښوونکي رانوت د تختي
تر څنگ ودرېد او داسې يې خپله وينا پيل کړه.

گرانو زده کوونکو! تاسو به خبر ياستې چې کلنيو ازموينو ته مو ايله څو ورځي
پاتي دي، سر له سبانه درسونه بند دي، بلکې له نن ورځې يې بند وگڼئ خو اداره
هيله لري، چې غير حاضري به نه کوي، استادان به هم راځي ستاسو مشکلات او
ستونزې به هواروي، هڅه وکړئ چې وخت بېخايه تېر نه کړئ، هوبنياران وايي
چې (وخت لکه سره زر دی) ستاسو د برياليتوب په هيله مو په خداي سپارم، هو
رښتيا د ازموينو د مهال وېش پايه د ادارې پر دېوال لگېدلي ده کتي يې شي.

د استاد خبرو ورو، ورو زړه راتنگوه خو ښه وه خبرې يې په لنډو غوڅي کړې،
د استاد له وتو سره سم د رخصتۍ زنگ وټنگېده د ليسي په انگر کې شاگردان
ډله، ډله د مهال وېش خواته روان وو او ځينو خو د مهال وېش کتل مناسب نه گڼل
ويل يې بيا به شي، په دومره خوبنۍ سره له دروازي وتل لکه له بنده چې وځي،
خو زما د قد مو سر او تال مات و، ځکه چې له دولسمه وروسته د خانگي ليدل

راته يقيني نه بنکار بدل خانگه هم ماته ماته له زريني سره روانه وه.

د کور په خوا رهي شوم پيني مي پر محکه وي خو فکرونه مي د شک او يقين په کش مکش و، کله به مي ويل چي له امتحانونو وروسته به مي بيا نظرونه د خانگي په ورېنمين اوربل ونه زانگي بيا به مي خان ته ډاډ ورکاوه، کېدای شي چي هغه د پوهنتون لپاره له کلي راشي او سره يو خای په يوه خانگه کي داخله واخلو ټوله ورځ او شپه مي د بنکلي ماضي او شکمن مستقبل په سوچو کي تېره کړل، سبا چي بنوونځي ته لارم څه شاگردان راغلي و او څه په راتلو کي و، خانگه هم راغله، د فزيک بنوونکي رانوت او له شاگردانو يي د هغوی د درسي ستونزو په اړه پوښتنه وکړه، ډېرو شاگردانو ويل لومړی تمرينونه اسان او وروستي گران دي.

له پايه به د پيل په لور حرکت وکړو، خو خانگي د ټولو مخالفت وکړ ويل يي له پيله به د ستونزو هوارول بڼه وي، زه که په الف پوهه نه شم د ”ب“ گردان به راته بي گټي وي، خو بله خوا بغير زما نه ټولو د خانگي مخالفت وکړ. استاد يوه شپه غلی شو بيا يي د ټولگي د پرانستي دروازي له لاري د ليسي په منځ کي شنه چمن ته وکتل بيا يي شاگردانو ته مخ کړ او ورته وي ويل ستونزه به حل شي د غزن له کورنيو کارونو راته اندازه لگېدلي چي په فزيک کي هم تکره دی، که څه

مشكلات نه لري نو بيا دې غزن او خانگه خپلې چوکې پورته کړي او د چمن په منځ کې د توت سيوري ته دې د خانگې پوښتنو ته ځواب ورکړي او که کومه ستونزه رامنځ ته شوه، زه همدلته يم.

ماچي د استاد خبره واورېده پر دې خبره مې هيڅ فکر ونه کړ چې زه په وروستيو تمرينونو کې ستونزې لرم او که نه، ودرېدم چوکې ته مې لاس کړ او استاد ته مې و ويل زه تيار يم. استاد خانگې ته هم و ويل چې خپله چوکې اوچته کړي او له ما سره چمن ته ووځي زه تر دروازې تللی وم چې شاته مې وکتل خانگې هم خپله چوکې راخسته، زرينې ته مې هم پام ور واوښت په مانا خيزو موسکو سترگو يې زموږ پر خوا راکتل، ما او خانگې د چمن د اوني سيوري ته مخامخ چوکې واچولې، هغې په رېږدېدلو گوتو د فزيک د کتاب پاڼې اړولې خو هېڅ پوښتنه يې نه کوله، زما سترگې هم ښکته وې او د بنو لاندي مې د هغې د مضطرب پېغلتوب ننداره کوله.

ما سترگې پورته کړې خو هغې لا لاندي کتل، بالاخره يې منورې تورې سترگې راپورته کړې سترگې مو سره وجنگېدې، بل راز کيفيت و، د لومړي ځل لپاره مې حواس له داسې تجربې سره مخ و، په تېره بانه يې لکه په شاتو لړلي غشي زما په زړه راخښېدل ځان راته لکه د افلاطون فلسفه له دې مادي نړۍ نه ماورا د

ازل په لاهوتي سيمه کې بنکارېده چې دوه سترگې په کې لکه روښانه توري

ځلېدل وخت هم خپله مانا بېلې وه، داسې راته بنکارېدې لکه چې دا سترگې ما

ليدلي دي هغه زمان چې کاینات نه و.

خدايزده تر کومه به مو سترگې جنگولې وي خو د ځانگې بانه بنکته شول زه هم

څو شېبې غلی وم، زړه مې وغوښتل چې څه و وايم خو الفاظو ترتيب نه مونده

خو زړه مې ټينگ کړ او ورو غونډې مې ورته و ويل:

ځانگې باور لري چې درسره مينه لرم؟ د هغې شونډې لکه د گلورينې ځانگې په

رپيد و شوي ما احساس کاوه چې ساه يې لنډه، لنډه کېده، څو ځله يې ځان ځواب

ته جوړ کړ خو جرأت يې ملگرتيا ونه کړه کت مت هاغسې لکه وزر غوڅي

کوټره چې له برجه د پرواز اراده وکړي، ټيټه پورته شي خو پر ځای ناسته پاتې

شي، بالاخره په ډېره ستونزه يې دا جمله له خپلو گلابي شوډو رابېله کړه:

(با، با، باور نه ايمان لرم.)

په دغه وخت کې يوې ابدې نېکبختۍ زما روح ته خوله ورکړه او يو نه

بيانېدونکی سرور يې زما په وجود کې له وېښتو نه تر پښو خپور کړ.

د چمن د غاړې گلان په نړۍ هوا کې داسې رپېدل لکه زه او ځانگه، د اونې د

پانو جنگېدو نړۍ نغمه جوړوله لکه زما په خوشبختۍ چې لاسونه پر کوي. له

ځانگې نه مې پوښتنه وکړه چې ولې دې له سندرو لاس واخيست؟ په ټيټو سترگو
موسکي شوه ويل غزنه، وړاندې خو په ما الفاظ سندره کول، ستا مينې زه ټوله
سندره، سندره کړم اوس خو کله، کله زه د خپلو سختو هډوکو او مادي بدن
احساس هم نه کوم، بس لکه ستا د مينې له اهنکه چې جوړه يم، ما پخپلو سترگو
واوره زه ټوله سندره، سندره يم.

ځانگې ته له اوله سندره وې د ستر شاعر سندره ستا سترگې لکه غېرې مريې
الفاظ له ازله زما د زړه په گنبد کې موزوني غزوني کوي.

زما له داسې خبرو سره به هغه د حيا په اوو پردو کې پټه شوه، د پښتنو مينه چې
له سترگو الفاظو ته رسي همداسې کيفيت راځي، مور خبرې هم کولې او د فزيک
د کتاب پاڼې مو هم اړولې، په دې کار سره زمور هڅه دا وه چې څوک شک ونه
کړي هغه مهال چې د گلانو سيوري راگرځېدل مور له بنوونځي راووتو او بېلتون
په بېلو لارو د کورونو په خوا ولېرلو، زه په دې ورځ له ډېرې خوشالي نه په
کابیناتو کې نه ځاېدم نغمه، نغمه وم، لارې راته د رباب تارونه ښکارېدل، هر قدم
يو مضراب و چې زما روح ته يې پرواز ورکاوه.

کور ته ورسېدم کتابونه مې یوې خواته و وپښتل بېرته و وتم او ځان مې د زمرک
دوی حجرې ته ورساوه، هغه هم راغلی و کتاب یې لوسته، کتاب مې وربند کړ
ویل یې دا پر تا د چا وشوه، کله مې لوست ته هڅوې او کله مې کتاب بندوې د
دې پر ځای چې د پوښتنې ځواب یې ورکړم اتن مې پیل کړ، هغه راته خندل او ما
اتن کاوه او څومره به چې زما په اتن کې جوش راته هومره د هغه خندا له واکه
وته، تردې چې له خندا نه چپه پروت و او خپل تشي یې نیولي و، آخر له خندا نه
رنگ بنگ راپاڅېد او زه

یې ونيولم ما ځان نه ورکاوه، خو چې راته یې و ویل له خندا به مې مړ کړې پر
ځای ودرېدم.

ویل یې ته خوبه که چا بیخي مجبور نه کړې په ډله کې دې هم اتن نه کاوه دا نن
کومه هوا را الوتې، ورته مې و ویل اشنا ولې به اتن نه کوم نن خو ټول کاینات
لکه د بنگو پېمانه اتن کوي. په خندا یې راته و ویل بنگو ته دې لکه چې لاس
واچو ځواب مې ورکړ چې اشنا بنگ مې نه دي سکلي بلکې د تخیل په سیمه مې

په جریبونو، بلکې په خورونو بنگ توکیري راته یې په استفهامیه انداز و ویل نو بیا؟

نو بیا دا چې در می درخانی شوه، هغه خوشاله شو ویل بڼه ده غزنه چې ستا د زړه درز کوشیر وموند، خو ته هم اوس له ادم خانه کم نه یې خدایزده له کومې خانگي نه دې شهباز جوړ کړی و، هه چې خو بنار ته د دې خوښی په تحفه کې به درته رباب واخلم، رښتیا هم بازار ته لاړو او رباب یې راته واخیست او بېرته د زمرک دوی حجرې ته راغلو راته یې و ویل زړگیه ما خو درسره کړې ژمنه پوره کړه، رباب دې زده کړ اوس ته ماته وایه چې ستا درخانی څوک وه؟

-سمه ده اول به درته یوه نغمه وغږوم بیا به درته درخانی وښایم، هغه راسره ومنله او ما هم رباب په غږ کې ونيو، غوږي مې ورتاو کړل او چې سر یې ونيو نو دا سندره مې په نغمه کې را واپوله:

داکېر چاپېر په غرونو راغله بارانونو یاره

رلی وریرینه

مه هه دلته شپه وکړه پاتې شه باران دی

په نغمه کې دومره گرم راغلم چې ځان او جهان مې هېر و .
يو وخت مې زمرک لاس ونيو او راته وې ويل ظالمه لږ خو ځان ته پام وکړه له
جامو دې خولې څاڅي او د رباب دې هم کار وکړ که پرې ايښی مې وای نو يا
خو دې د رباب تارونه شلول او يا د خپل زړه رگونه. رښتيا دا سندره خو به
څانگې هم ډېره زمزمه کوله زړه خو دې هلته ځاله نه ده جوړه کړې!
ورته مې وويل اشنا تا د خپلې پوښتنې ځواب خپله ومونده، هم څانگه زما درځانی
ده.

واه غزنه! څه غرنی گلاب دې انتخاب دی په هر تول پوره ده، هسې د فزيک
استاد ته خو به دې هم دعا کړې وي. ومې پوښته چې هغه څنگه؟ راته يې وځنډل
ويل نن سحر يې څومره بڼه موقعه درکړه، ما هم ورسره ومنله او د فزيک
ښوونکي ته مې د دنيا او آخرت خوښي و غوښته.

زمرک راته و ويل: زه به د کتاب په کرښو کې ډوب شم اوس ستا او ستا د رباب
خوښه آرام کوي، او که د ماښام ډوډی ته ايسار پرې ناوخته و بخښنه مې ترې
وغوښته او خپل کور ته لاړم.

بيا نو چې کله ليسي ته لاړم، کله به مې د څانگې سره په خوله خبرې کولې او کله
په سترگو، خو د ازموينو لپاره مو تيارې هم کوله.

يوه ورځ يې راته و ويل: غزنه! ايله څو ورځې پاتې دي زه خو به هر كال د اوږي په رخصتيو كې وطن ته تلم خو دا ځل مې زړه درزيږي هسي نه چې پلار مې د بيرته راتلو مخالفت وكړي.

ما ورته و ويل: مه ډارېره! پلار به دې ولې مخالفت كوي ته خو دلته هم د خپل ورور سره وسېږي.

هغې يو سوږ اسويلى وكړ او وې ويل، دا خبره نه ده د ليسي په دوره كې هم د كلي خلكو زما د پلار په هكله پسپسك كاوه چې پېغله لور يې مكتب وايي! په كلي كې خو بي بي شي غټ څادر په سر كړي خداى خبر چې پېښور كې څنگه ژوند تېروي؟ زمور خلك بل راز دي هغوى وايي چې هلک هم پاكولتېي شي نو له اسلامه لاس وينځي او د نجونو لپاره خو د پوهنتون تصور هم نه شي كولاى اخر پلار غريب به مې تر كومه په غوږونو كې مالوچ گرځوي، غزنه زه خو ډېره پرېشانه يم خدايزده څه به كېږي؟

د څانگې خبرو خفه كړم، سترگې مې لمدې شوې له ځانه سره مې و ويل اخر تر كومه به مور داسې يو، كله به زمور د غرونو په جنگ ځپلو كنډرو كې د درگيو پر ځاى د علم څراغونه روښانه شي، خو بيا مې خپل ځان په كابو كې راوست او څانگې ته مې داسې ډاډ وركول پيل كړل:

ځانگي مه خفه کپړه، داسې به نه کپړي ستا پلار د ناوړه روایاتو خلاف بغاوت کړی دی، چي ستا د بنوونې روزنې دومره غم يې وخوړ خامخا به دې پوهنتون ته هم راپرېږدي. خو دا راته و وایه چې پوهنځی به کوم انتخابوي؟ ته و وایه ته به کوم پوهنځی انتخابوي؟ ما ورته و ویل زه خو ستا مینې د سندرو، خبرو او رباب سره اشنا کړم ادبیات به و وایم.

-که د زړه خبره درته وکړم زما هم ادبیات خوښ دي د ادبیاتو د بنوونکي دا خبره مې په زړه لگېدلې چې (ادب د ژوند تفسیر او د هغې د بدلون لپاره وسله او استدلال دی) زما همدغه هڅه ده چې ژبه او استدلال زده کړم چې په ټولنه کې کره او کوټه خبرې او روایتونه بېل شي نو بیا به بدلون هم امکان پیدا کړي گڼي گمان مې نه شي چې زموږ د پرمختگ دا وړی شری شي. خو رښتیا دا راته و وایه چې رباب دې د څه لپاره زده کړ؟. په موسکا مې ورته و ویل په رباب کې مې تا پسې ویر کاوه دا لنډی دې نه ده ورېدلې:

رباب زما په غېږ کې راکړه

زه مې د خپلې ځوانۍ ویر په کې کومه

-غزنه اوس هم وير کوي؟

-نه اوس خوشاله يم.

-نو بيا ولي راته د وير لنډی وايي؟

-بڼه غور شه بله درته وایم:

خدای دي زما د غیر رباب کړه

چې اننگي دي لکه غوري تاوومه

لنډی مي و ویله خو سملاسي پرې پښېمانه شوم هېڅ نه شو کېدی اوبه له ورځه

تېرې وي، څانگه له حيا نه لکه مڼه سره شوي وه ، اوږده بانه يې بنکته کړل او

غلي شوه.

څو شېبې مانه هم د خبرو چل هېر شو خو بيا مي د لنډی د اغېزې د پټولو په نیت

ورته و ويل: رښتيا له ازموينو وروسته به په لېسه کې د کانکور کورسونه

پيليري، ته ورته ايسار پرې او که وطن ته به ځي؟.

خبرې يې پيل کړې خو په لهجه کې يې د لنډی نه د را پيدا شوي حيا رنگ

محسوسېده. ويل يې نه ورور مي د ازموينو نېټه پلار ته لېرلې ده راځي به زه نه

شم ايسارېدي. البته کتابونه او نوټونه به له ځانه سره يوسم که پلار مي د لوړو

زده کړو لپاره قانع کړای شو تيارې به هم وکړم او کانکور ته به هم ځان
راورسوم امتحانونه راغله او تېر شول د خدای فضل و، زه څانگه او زمرک په
بنو نمر و بريالي شو.

د نتایجو په ورځ مدیر صاحب ټول زده کوونکي په کتاب ودرول او وې ویل: (د
دولسم ټولگي د زده کوونکو لپاره مېلمستیا ترتیبوو، د لېسې ټولو شاگردانو ته بلنه
ورکو، د بري لیکونو ورکړه او یوه سټیج ډرامگی د غونډې برخې دي. خو چای
شربت او ځیني نور څه به هم وي، هیله من یم سبا به راتلل نه هېرئ. والسلام)
د مدیر صاحب په بلنه سبا ډېر شمېر شاگردان لیسې ته راغلي وو، بلکې د څو تنو
ناکامانو او هغو شاگردانو سر بېره، چې د سخت رقابت په پایله کې یې خپله نمره
بايللي وه ټول راغلي و.

لومړی شاگردانو یوه ډرامگی سټیج کړه چې پر افغانستان د جنگ د ناوړه اغېزو
ځغلنده انځور کړي یې کوله، بیا مدیر صاحب سټیج ته راغی، د لیسې پر کلنیو
هڅو او کارونو یې رڼا واچوله برياليو زده کوونکو ته یې بري لیکونه ورکړل او
نور یې لیک او لوست ته وهڅول، بیا تفریح ته ورته فضا جوړه شوه د سټیج مخي
ته هیڅوک نه و ملازمینو چای، شربت و وېشه وروسته انانوسر د سټیج شاته
څرگند شو او د لادسپیکر د مایک په ټنگولو یې د شاگردانو پام د ځان پر لور کړ.

وي ويل تاسو ټولو ته معلومه ده چې په داسې موقعو زمرک د خپل ځان سره رباب راوړي، داسې بنکاري چې نن به په وروستي ځل د هغه نغمې زموږ د ليسي له انگره پورته شي ځکه چې هغه فارغ شو پوهنتون ته به ځي. په هر حال زموږ له گوتو ووت، زه بلنه ورکوم هيله ده. چې په ارام ډول او د زړه په غوږونو به يې واورئ.)

په سټيج دري غوږېدلې وه، اناونسر ميک وربنکته کړ زمرک هم ورغی، رباب ته يې گوته واچوله، داسې رباب يې وغږوه چې پخوا يې په لیسې کې نه و غږولی او ولې به يې نه غږوه په لیسې کې يې وروستی رباب و ټول استادان او زده کوونکي داسې غلي او حيران و لکه بتان، هغه بتان لکه چې يوه زمانه يې د دې رباب نغمو ته انتظار کړی وي.

اونو، بوټو او گلانو ورسره لکه ماهر نڅاگر په منظم سر او تال رقص کاوه، وڅو په زړ پورې نغمې يې وغږولې او بيا يې رباب غږول بس کړل، ما يک ته يې خوله ورنزدې کړه او ويې ويل، درنو حاضرينو زما رباب خو مو ډېر اورېدلی، زما يوه ملگري اوس اوس رباب زده کړی، هغه به په دې وروستی غونډه کې د لومړي ځل لپاره رباب وغږوي. غزن ته بلنه ورکوم چې سټيج ته راشي زما د نوم په اورېدو د زده کوونکو تر منځ کونگوسي پيل شوې، يو تر بله يې ويل

غزن! غزن!؟ غزن او رباب؟ زمرك بيا بلنه راكړه جرات راته گران و. خو د

زمرك او نورو ټينگار اړ كړم چي يوه نغمه وغروم.

هماغه نغمه:

دا گېر چاپېر په غرونو راغله بارانونه ياره

رلي وريږينه

مه ه دله شپه وكړه پاتي شه باران دي

چي له ستيجه راكوزيدم نغمه مي په ذهن كي كړنگېده او خورو وروحواسو مي

ورسره د شاگردانو د لاسونو پر كا يو خاي كوله. له كومي خوا مي د زريني آواز

هم اورېده. چي ويې ويل: "ته خو په ساده كي تيله دار وختي" خو زما په هواره

خمكه پښي بنوېدي بارانونه نه و راغلي خو چي د خانگي څنگ ته ورسېدم بنو

پورې يې دوه سپيني خلبونكي اوبسكي نښتي وې، تر ناوخته په لېسه كي وو.

خانگي او زريني راسره مخه بڼه وكړه زما سترگي هم د خانگي په شان لمدي

شوي.

په تلو، تلو كي خانگه لكه د گلو لښته كړه شوه په سرو سترگو يې راوكتل، زما د

نظر غېر مريي لاسوو يې ډېره لمنه ونيوه، خو د بېلتون لاسونه ډېر زورور و، د

زېر لمر په وړانگو کې هغه یو زرینه مجسمه بنکارېده، زما نظرونو یې تر هغې
پینو ته ځان غورزوه چې پناه شوه.

زما څانګه د بېلتون سپلې یوره، زما بنکلې څانګه زما ګلورینه څانګه، او زه! زه
لکه خزان وهلي ونه پاتې شوم، د خوړو نغمو مرغی والوتې یوازې سپېرو سیلیو
زما په وجود کې ویرونکی ساز غږاوه. زما سترګو څانګه بېلې وه، ټول کاینات
راته ناامیده جوارګر بنکارېدل، لکه چې قمار یې وهلی وي، لکه چې بنایست یې
بېللی وي، لکه خپل ټول رنګ و نور یې چې له لاسه ورکړی وي، بېخي بل راز
شوی وم د ژوندي لاش کلیمه راته د ډرامو او ناولونو یوه مړه اصطلاح بنکارېده،
خو د څانګې له تلو وروسته وپوهېدم، چې ژوندی لاش هم وي.

د کانکور کورسونه هم پیل شول زه او زمرک هم ورتلو خو زما ذهن به لږ وخت
په ټولګي کې او ډېر وخت بل ځای و. هغه ځای چې لامې د سر په سترګو نه و
لیدلې، د څانګې په کلي کې به وم هغې ماته ایله همدومره ویلي و چې د سپین غره
په لمنو کې وسېږي.

ما به په خیال کې څانګه جوړوله، غره ته به ځي، په نړۍ ملا به درانه منګي په
سر وي شوخي غرنۍ نجونې به یې چېرې تنګوي به یې خو چې هغه به خاندي او
که خفه به وي څانګه پوهېده چې غرونه مې خوښ دي، هغه به زما تصور

چېرته، چېرته گرځوي د بزرگي څوکي سرته به مي خپروي، ابشارونه به راباندي اوري، د نښترو په څانگو کې به راسره زانگي او د چيني اوبه به راباندي شيندي.

د کانکور کورس هم په ختمېدو شو وروستۍ ورځ وه له زريني نه مي پوښتنه وکړه: څانگه نه ده راغلي له احواله يې خبره يې؟.

هغه خوشاله نه ښکارېده، زما له پوښتنې سره يې په څېره کې نور خپگان هم خپور شو، هغه پخوانۍ شوخي يې نه وه سر يې تپت کړ ويې ويل غزنه د ورور کور ته يې ورغلي وم، څانگه نه وه راغلي او د ورور په خبرو کې يې هم د هغې د راتلو د اميد توري نه وو، داسې نه ښکاري چې د څانگې کورنۍ به هغه لوړو زده کړو ته پرېږدي.

د زريني خبرو په چرتونو کې لاهو کړم هوډ مي وکړ چې څانگې ته د زريني له خوا يو ليک وليکم او موقعه يې هم وه، د گرمۍ موسم و، بهر باران په ورېدو و، ټول شاگردان يې د نندارې لپاره برنډې ته وتلي و، ما ليک د زريني له خوا پيل کړ دا دوه رنگي زما فطرت نه، بلکې مجبوريت و.

کليوالي جينۍ ته د هلک له خوا ليک ليکل، داسې جرم و چې د څانگې د مرگ سبب هم گرځېدی شو نو ځکه مي د زريني د نوم په تکيه دا کار کاوه، بيا هم ځان

راته بڼه نه بنکارېده خو له ځان سره مې و ويل زه خو دا کار په پټه نه کوم زرينه
به هم خبروم ترې، ليک خو به هم هغه د څانگې ورور ته سپاري، د ليک بل
جواز مې دا گانه چې د څانگې پلار ته به هم څو خبرې وليکم گوندي څانگه لوړو
زده کړو ته پرېږدي.

يوه به مې جمله ليکله يو ځل به په فکرونو کې ډوبېدم ليک به مې نيم ته رسولي و
چې باران زور واخيست زمرک له کړکې نه اواز راکړ وه غزنه دباندې راوځه
ډېر بنکلی باران دی او باد خو ترې لکه د استاد مطرب پستي نغمې راوباسي.
ما ورته وويل اشنا بس ته ولاړ اوسه زما په ځای هم نغمې واوړه زه نه شم
دروتي.

ځواب يې راکړ راوځه گني زه درپسي درځم، پوه شوم چې نه يې مني برنډې ته
وروتم رښتيا هم بڼه شېبه وه، ونې بوټي يې په سندرو راوستي وو خو زما زړه
له خپل نيمگري ليک سره و څو شېبې ولاړ اوم ، بيا مې د زمرک زني ته لاس
وروړ او ورته مې و ويل ته له بارانه خوند اخله يوه ضروري ليکنه مې نيمگري
پاتې ده. بس چې پوره شي بېرته راوځم، بڼه و راسره يې ومنله د ټولگي په
دروازه چې ورننوتم د سترگو په رپ کې مې حواس بدل شو د څانگې د راتلو
ورځ را په ياد شوه.

د ټولگي د شاگردانو شور او شوخي مي پر زړه راوورېده دا ځکه چې د ټولگي
چت څو ځايه په څڅېدو و، خونه څانگه لکه لمده کوتره د لومړي ځل لپاره زمور
ټولگي ته راغلي وه او نه شوخي نجوني چترۍ په سر د کوټي ترچت لاندې
گرځېدې.

له ټولگي مي بېخي کرکه وشوه، که کتابونه او ليک مي نه وای خامخا به ترې
بېرته وتلم خو چې چوکۍ ته ورسېدم لکه ټول چت چې راباندي پرېوتی وي هغه
څه شوي و چې ما يې توقع هم نه لرله. په کتابونو مي کوټه څڅېدلې وه او
نيمگړی ليک له منځه تللی و په رپاندو لاسونو مي کتابچې راواخيستي په مخامخ
دېوال مي سترگې ولگېدې د څانگي ليک هماغسې تازه و ”ايمرجنسي“ وپوهېدم
چې په ايسه کې پاتې کېدل بې گټې، بلکې ستونزمن دي، غريو نيولی وم، حواس
مي پوره په کنټرول کې نه و، ټول بدن مي لکه پاڼه په رپېدو و او په هر قدم مي د
پرېوتو ويره وه، څانگه نه وه، خو سندرې يې زما په مغزو کې قيامت جوړ کړی
و:

دا گېر چاپېر په غرونو راغله بارانونه ياره

رلی وريرينه

مه څه دلته شپه وکړه پاتې شه باران دی

بالاخره د کانکور امتحان هم راورسېد ورمو کړ زه و زمړک ادبياتو ته لاړو او
زرينه رانه د طب په لور بېله شوه.

پوهنځي ته مي تلل پيل کړل، خو حالت مي له يوې ورځې نه بلې ته په خرابېدو
و، ذهني تمرکز مي له لاسه ورکړی و، د استادانو درسونو ته مي پام او توجه نه
شوه کولای، که استاد رانه سمدلاسه د خپل تشریح کړي درس پوښتنه کړې وای
په ځواب کې به يې لکه بې حسه بت خاموش پاتې شوی وم، ايله يو تن استاد
داسې و چې زما باغي پام به يې رام کاوه او هغه ځکه چې د مينې او ښکلا
قدردان و ټول کاینات يې پر همدې محور گرځول خو کله، کله به مي د هغه خبرو
ته هم پام نه و، يوه ورځ زمړک د پوهنتون کانتین ته بوتلم او راته يې و ويل د
څانگې بېلتون لکه کمان په ملا کور کړې، هېرولی يې نه شي؟.

په حېرت سره مي ورته و ويل: څانگه هېرول، ايله خو يې د يادولو وخت راغی،
ايله خو وپوهېدم چې څانگه څنگه وه او څوک وه؟.

زمړک راته و ويل محصل د ادب يې او گرځوي د فلسفې کتابونه ځکه خو دي دا
حال دی آیا څانگه وروستی جینی وه نورې کمې دي، (و وايه چې څومره مشتري
درته پيدا کړم.)

مننه! خو ځني ښايستونه له حساب کتاب نه بهر وي. لومړی هم وي او وروستي

هم زما لپاره ځانگه همداسې ده بلکه دا چې هغې د پوهنتون ارمان درلود، داسې
که هر غزن خپله ځانگه پرېږدي د بې وسۍ دا گراف به خورا لوړ لار شي.
عجيبه ده زموږ خلک د زوی د زده کړو لپاره د پلار نيکه هډوکي پلوري، مخکې
خرڅوي خو د لور تعليم شرم گڼي او ځيني خو مې داسې هم ليدلي چې د زده
کړې لومړی گام د کفر په لور گڼي زه بيخي حېران يم دا خلک به کله له تعليم
سره آشنا کېږي او د حافظې پر تخته به کله دا جمله ليکي چې بنځه هم انسان دی،
خو زمرکه زما دا استدلال عام دی په خاص ډول هغه زما معشوقه ده، مين يم
پرې هجران يې اور دی سيڅي مې ايره کوي مې او بيا زه خو مجبور يم د خپل
تقدير او فطرت په لاسونو کې گير يم، د خوشال خان بابا دا شعر سمه خبره لري:
زه خو شرابي يم شېخه څه راسره جنگ کړې
برخي ازلي دي کاشکې ما د ځان په رنگ کړې
له دې وروسته زمرک هېڅ ونه ويل، څو شېبې غلې و، بيا يې ساعت ته وکتل
ويل يې ټولگي ته د تلو وخت دی ور به شو ما هم ورسره خوښه کړه کانتين والا
ته مو پيسې ورکړې او د ټولگي په لور مو مخه کړه.
سبا چې زمرک وليدم بيا يې کانتين ته بوتلم ويل يې څه مې درته راوړي ومې

پوښته چې څه دي؟ ويل يې که درته ياد وي ما په سوات کې درته د چا نوم
اخيستی و، نومونه خو ډېر و خو يو په کې د ياد ساتلو وړ نوم و، مالا غور کاوه
چې راته يې وويل: بس دی په حافظه زور اچول درته ښه نه دي دا يې وويل: او
له يوې کاغذي خطې يې د خوشال خان خټک ديوان راوويست، ښايي تا دا کتاب
لوستی وي خو زه يې درته ډالۍ کوم ويې لوله ساعت به دي ورسره تېر شي. زه
هم په دې ډالۍ خوښ شوم، کتاب مې ترې واخيست او د کانتين نه و وتو.
بله ورځ زمک په يوه خالي ساعت کې راته و ويل څنگه و خوشال بابا؟.
زه لږ غلۍ شوم ورته مې و ويل: څانگې، څانگې و، د هغه باز او شاهين پر سپين
غره وزرې راکاري د څانگې پر وطن، په ځلانده توره کې يې هم د څانگې څېره
ښکاري، څه به درته وايم د خوشال ديوان دزړه د مينې لپاره غوړ لړگي دی لامي
پسې اور تازه کوي خو د ټولو نه ښه خبره چې خوشال بابا کړې ده هغه دا چې:

هر چې خوړ د ښکلي مخ په مينه نه وي

د جهان په مخ اوده راغی اوده لار

زمک وخنډل ويل يې په خوب کې هم سړی د ښکلي مخ په مينه خوړېدی شي(په
تورو، تورو شپو کې زه رنگين خوبونه وينمه) ته مې نه گوري چې په ليليه کې

سحر له خوبه راپاڅم سترگې مې لمدې وي همدغه اوبنکې وي. دا د مينې يو

مکتب دی چې سر لاري يې د سلطان محود لتان دي.

هغه دا خبره وکړه خو چې ماته يې پام شو په بله دنيا کې ورته بنکاره شوم راغی

تر څنگه مې کپناست زما لاس يې په خپل لاس کې ونيو ويل يې ولې زما په کومه

خبره خفه شوې؟ ما ورته وويل تا د اوبنکو يادونه وکړه د معشوقې بېلتون هم

عجيبه وي د اوږده انقلاب غميزو ته لکه غر ولاړم وم خو بېگناه مې اوبنکې

وڅڅېدې په ځانگې پسې، خو خفه پرې نه يم اوبنکې زما د مادي وجود برخه ده،

څومره يې چې له لاسه ورکوم هومره مې ورسره روح پياوړی کيږي.

زمرک راته و ويل زمور نړۍ مادي ده، دلته به د مادي وجود هم قدر کوي زما

طبيعت بحث ته نه و برابر، نو ځکه مې ورته و ويل ستا خبره سمه ده، خو هغه

په موسکا کې راته و ويل، لکه چې دې خبرې مې فلسفيانه رنگ درلود، ځکه دې

خوبنه کړه. يوازي همدومره مې ورته وويل چې کېدې شي، دواړه موسکي شو او

ليلي ته لاړو.

ليليي ته به زه او زمرک ډېر ځله يو ځای تلو. يوه ورځ يې راته و ويل غزنه ډېر بدل شوي، دومره بدل شوي چې اوس دې زه هم نه شم بدلولى، خو يو بدلون درکې رانغې او هغه د بدخشان د تصوير سره مينه ده، په لېسه کې دې هم پر کتاب لگولى و او اوس په پوهنتون کې دې هم په کتاب لگولى دى، ومې پوښته چې گنې دا بڼه نه دى ويل يې بڼه دى، خو ډېره به بڼه وای که د کومې پښتنې سيمي انځور دې پر کتاب لگولى وای.

ما ورته و ويل چې: ما د افغانستان ډېرې سيمي ليدلي، بدخشان لا پاتې دى بس په انځورونو يې مينه ماتوم، ته خو تعليم يافته يې سترگور يې داسې خبرې دې د وينا رابښکون کموي. که افغانستان باغ بولي، گلان به يې خامخا اقوام وي، بله دا چې د باغ بنادي هم يوه وي او غم يې هم، په سپرلي کې و غورږيري او په خزان کې مړاوي شي، يو سرحد تری تاو وي او له يوې ويالي اوبه سکي که د هر گل رنگ

بوی بدل دی، نو دغه بدلون او تغییر هم د نورو گلانو وجود ورکړی، که یوازي په صحرا کې وي له چا سره به یې ځان پرتله کاوه څنگه به یې د پېغلي په اوربل زنگل او څنگه به شملي ته خاته، زمرکه په یو گل نه پسرلی کيږي.

ځکه خوشال بابا وايي:

د سحر باده گزر په چمن بیا کړه

په چمن کې رنگا رنگ گلونه واکړه

زمرکه ستا نشنلزم غېر فطري دی او چې غیر فطري دی د گټې پر ځای به تاوان ولري.

زمرکه موسکی شو، ويې ويل: زما نشنلزم غېر فطري صحيح، فطري خو ته هم

مني؟ ما ورته و ويل: د قام مینه په لاشعور کې ده نسل په نسل راځي، د قام

هومره لرغونتوب لري که په ”وحي“ پرېکړه کوي. محمد ”ص“ وياړي چې قریش

دی او که په عقل يې فيصله کوي افلاطون وياړي چې يونانی دی زه هم مسلمان

انسان يم، همداسې يم که پښتون خوبنوم له بله قامه به نفرت ولي کوم. بس

همدومره قام خوبنوم چې بدخشان مي خوښ دی له ننګرهار سره عشق لرم.

زمرکه پوښتنه وکړه او که یو قام پر بل تېری وکړي ظالم قام باید ختم نشي؟ نه

زمرکه په قام کې ځوانان، سپين ږيري، ماشومان، بنځي، بلکي په رحمونو کې ویده ماشومان هم راځي. د ټولو تېری کول د فطرت قانون نه دی، که بېخايه تېری کوي هغه به د يو مقصد لپاره راغونډ شوي اشخاص وي، هغوی سره جگړه په کار ده د يوه هېواد د دننه د قامونو جنگ يو فطري او رېښتونی عمل نه، بلکي د سياسي جادوگرو سياسي کوډې دي زمرک راته و ويل ته خو بدلون نه مني، خو ما دي دا استدلال د زړه له تله ومانه.

زمرکه زه انسان يم کانی نه يم هره شېبه بدلېږم د کایناتو بدلون منم، خو د خیر بدلون نه منم، ځکه چې خیر مینه ده او مینه زما څانگه ده.

ورځي تېرېږي خو خپله معشوقه مې لکه څانگې، څانگې ارغوان د زړه له درزه لاپسي په غځیدو او خورېدو وه. د رباب په تارونو او د فلسفي په کرښو کې مې ځان ورکول خپله مشغولا جوړوله، خو ځای يې نه راکاوه بيخي هغسي لکه چې سیندونه مړه جسدونه له تله سرته ولي. له يوې ورځې نه مې بلې ته ذهني فشار او د غرو سستوالی په ډېرېدو شو، خوب او خوراک مې بېخي کم شو. بس همدې غم خورم چې د زړه مېوه داره څانگه مې د بېلتون سيلی پوره، په دماغو مې څه چل کېده، د بدن په بېلا بېلو برخو کې مې دردونه پيدا شول، ساه مې بنده، بنده کېده،

بالاخره د کت يې کړم، خو له خياله مي نه وته د خاطر دا مصرعه به ډېره
رايادېده چې (زما د واره عمر کار دي وکړ) خبره ډاکټرانو، معايناتو، عکسونو،
علاجونو او دواگانو ته ورسېده، بس هغه خبره وه چې:

هلک مين شو رنگ يې زېر شو

موري يې زيړي بابا ته وړي چې روغ به شينه

يوه ورځ زمرک سره هغه ډاکټر ته لارم چې له پبله مو غوره کړی و. څه نا څه
مي ورته حالت څرگند شوی و، معاينه يې کړم، زړې نسخې يې په غور وکتې،
نوي درمل يې راته وليکل ماته يې مخ کړ او راته يې و ويل په ذهن دي ډېر بوج
دي ويې غورزوه ډېر فکر مه کوه.

زه ورته موسکي شوم نور مي ورته هېڅ ونه ويل، له ځان سره مي ويل! څنگه له
سوچونو فکرونو ځان وژغورم د دي نيولي واگي اوس زما له گوتو وتي دي گورو
به چې چېرته تري پرېوځم.

ډاکټر زمرک ته ورمخ کړ او ويې پوښته ته د غزن څه يې؟

-ډاکټر صاحب له ډېرو کلونو راهيسي مي نزدي ملگري دي. ډاکټر سر وخوزوه

په لاسونو يې خپلې عينکې سمې کړي او له زمرکه يې دويمه پوښتنه وکړه (د

غزن شوقونه څه دي؟) هغه ورته و ويل ډاکټر صاحب اوس خو يې همدغه يو شوق دی سوچونه کول، ډاکټر وخنډل او وي ويل له دې شوقه وړاندې يې د څه شوق درلود؟.

-ډاکټر صاحب وړاندې له دې يې کتاب، رباب او غرونو سره شوق و او يو بل زورور شوق يې هم درلود. ډاکټر و ويل: زه وپوهېدم، د کورنۍ له غرو سره يې خبرې وکړه ته يې نژدې ملگری يې بنه به همدا وي چې د رباب او کتاب سره دوه په دوه د کومې غرنۍ سيمې سيل ته لاړ شئ گوندي دا تجربه يې په روغتيا گټوره اغېزه وکړي.

له کلينکه راووتو زمرک همدا ټينگار کاوه چې سيل ته به څو زه او ته خو ډېر تللي يو خو دا ځل تلل ډېر اهميت لري، ستا د درملو هومره اهميت. ما ورته و ويل: هر څه به يې گټې دي ځانگه نه شته له هرې منظرې نه ساه وتلې ده. په کوم څيز به مې له ځانگې لرې باسې چې په هر څيز کې ځانگه وي، د روغتون تنگه کوته وي او که د بزرگې څوکې لمنه، دواړه به راته يو راز وي، په دې خبره مې زمرک موسکې شو ويل يې بزرگه څوکه بزرگه څوکه ده، خامخا د چا د کلي هوا گاني پرې لگي.

دې خبرې او شاعرانه استدلال بلا خوند راگر، لآخوابه يې کړم پر شونډو مې

ډېرې ورځې پس نته موسکا خپره شوه.

زمرک چي زما پر شوډو موسکا وليده په څېره کې يې د خوښۍ احساس وځلېد،
پوه شو چې خبره مې ورسره ومنله، يو لاس يې زما پر ولي کېښود او بل يې هوا
ته پورته کړ له خوښۍ نه يې چغه کړه دغسي دا ادا دې ښه وه، دا عادت دی د ادم
خان نه و، زما د ملگري غزن غوندي پرېکړه دې وکړه، بيا سره بېل شو او
کورونو ته لاړو. مشران او د کور غړي مې د ډاکټر له وينا نه خبر کړل، ټولو دا
خبره خوښه کړه، د اړتيا وړ څيزونه مې د سفر په بکس کې واچول مازيگر تېر
دروازه وټکېده، چې پته ولگېده زمرک و، ور ووتم له ستري مشي وروسته مې
بلنه ورکړه چې په بېټک کې کېنو، بڅښنه يې وغوښته ويل يې په کور کې مې
خبره وکړه ځم تيارۍ کوم سبا سحر به د گاډۍ سره درته د کور مخې ته ولاړ يم.
ما ورته و ويل زه خو به تيار يم، خو دا راته و وايه چې څو به چېرته؟ هغه په
خندا شو ويل يې د ځای انتخاب خو مو پخوا کړی و، د رباب له ترنگه خو څه
جوړ نه شو، اوس به درباندي د ”مياعلي صاحب“ د ځنځيرونو شرنگا اورم او يا
به د سپين غره د بزرگي څوکي لمن نيسو گوندي کرامت يې درباندي کار وکړي،
په دې خبره يې خندا راوسته او ورسره مې ومنله.

شپه تېره شوه، سحر شو رښتیا هم زمرک د گاډۍ سره راغی او ننګرهار ته د تلو په نیت روان شو، زمرک راته و ویل په "تورخم" نه اوړو، چې د غرونو ننداره مو موخه ده ولې په تیراه لار نه شو لارې یې ستونزمنې دي، خو څه خیر دی کچرې شته ما ورته د توکي په انداز و ویل که کچرې نه وي نو بیا، ویې خندل ویل یې ما هم د ډبرو غرونو لوړې ژورې له پښو ویستی، غم مه کوه په شادي پر غره اړوم، د گاډۍ د اسپي د موزونو قدمونو د بنکالو د سر او تال په خوند کې د موټرو ادې ته ورسېدو، سیت مو ونيو څو شېبې پس موټر حرکت وکړ، لږ وخت پس فلاينګ کوچ موټر د خر خيبر په کږ لېچونو کې روان و، زمرک مې د خيال لړۍ غوڅه کړه او راته یې و ویل: خيبر هم د ننگ غرونه لري، خو کاش چې د سوات په غرونو په څېر شنه وای، ما ورته و ویل گرانه به وي، چې د سوات غرونه له خيبره غوره وگنم، فطرت باید زموږ ټولې جذباتي، تخيلي، روغتيايي، روايتي او ان روحاني غوښتنې پوره کړي، خيبر په خپل ځای پوره اهميت لري، د دې په تورو کانو کې چې د لرغونو فاتحينو د ښوېدلو نيليو د نالونو کوم نقشونه پاتې دي د نړۍ مورخينو ته د هلال حيثيت لري، هغه هلال چې د ماضي د ماښامونو لاره ورته معلومه ده، خيبر د يو ستر قامي روايت امين دی او اوس خو په دې غرونو کې د ستر حمزه سندرې هم غزونې کوي، خو ته به وايي چې ما د

سوات او خيبر بنکلايزه پرتله کوله که داسې وي، نو زه د سوات بنايست هم له
خيبره ډېر نه گنم، د کشمير رنگي سوات شوخ شينوالی د جمال تږي ذوقونه تازه
کوي، دلته هيبت، لورتيا او ټينگوالی د جمال تږي ذوقونه اوبه کوي او روح د
حېرت په وزرو د يو نامعلوم بنايست په لور په پرواز راولي، زمرک موسکي شو
ويل يې سمه ده زه پوهېږم چې هسې په نوم د ادبياتو محصل يې گني گره وړه دي
د فلسفيانو په شان دي.

-ما څه ويلي دي هغه څه مې چې زړه ته راځي، د مدلل بيان هڅه يې کوم نوره
ستا خوبنه، چې هر نوم راباندي ږدي ماته منظور دی. زمرک په خدا شو ويل که
دغه راز څو مناظرې مو وکړي انشاءالله زما کار به هم وکړي چېرته د غره په
سر به ناست يم لاسونه به لېونيانو غوندي اچوم او وايم به (من مست و تو ديوانه،
ما راکه بردخانه) هسې به ځينو شاگردانو دري درس ته غور نه نيو، گوره چې ما
ورته غور نيولی و د بنوونکي دا خبره مې څومره په ځای وکړه ما ورته په
موسکا و ويل دا الزام خو دي بېرته واخله چې چا دري ته غور نه نيوه، د رومي
خبرې غوندي دي دويمه هم بنسټ نه لري کومه منظومه خبره چې تاوکړه هغه د
مولانا جلال الدين بلخي ده. زمرک په کرس، کرس وخنډل ويل يې خبره د مستي
وه، جذباتي غوندي شوم بخښنه غواړم، خو ته هم له دي معما، معما خبرو نه تېر

شه، هغه اوزي وگوره څنگه آوازونه کوي دا راته و وايه، چي د خيبر او پېښور د اوزو د آوازونو تر منځ څه توپير دی.

په دې خبره ما هم غلي، غلي وخنډل، دا ځواب به هم په فلسفه کې گورو، د ډاروين په کتابونو کې به يې گورو چې د غره او هوارې څاروي په کومو برخو کې توپير لري و ولې يې لري. ښه په دې نه پوهېږي خو که درته و وایم چې ښاری او غرنی جینی څه فرق لري نو تر سبا به هم ستا د ښکلا پېژندنې لیکچر خاتمه ونه مومي، په دې خبره زما د وجود نابنده خوشالي والوته، بیا څانگه رایاده شوه. هغه هم د خپلې خبرې پر اغېز وپوهېد، غلی شو زه هم په فکرونو کې ډوب شوم په دې کې کلندر غږ وکړ (علي مسجد والا) مور دواړه هم رانېغ شو موټر ودرېده، خپل بکسونه مو کوز کړل او د تیرا موټر ته وختو د لور ژورو، شنو غرونو او خړو خوړونو له نندارو وروسته د تیرا غرنی سیمې ته ورسېدو، د پښتنو د قامي روایاتو په کتاب کې د روایتې ژوند په زړه پورې پاڼه وه. زما ننداره نېمگړې ننداره بللې شې ځکه چې زه د زمان او مکان له پنجره ډېر زر وتم، کله به ماضي ته تللي وم د څانگې سره به مې خبرې کولې او کله به په راتلونکي وخت کې د څانگې سره د یو نالیدلي غره د سپینې چینې پر غاړه ناست وم، هغې به غلې سندرې ویله او ما به ورته د نغمو مترنمي جامې جوړولې، تیراه

ته په رسېدو مو يو زلمی وليد، پر لاره يې د راډيو سندرې اورېدې د پاڅه عمر
يو سړی پرې راډيو بنده کړه ورته يې و ويل په لارو کې سندرې اورېدل د پښتنو
روايت نه دی، زمرک راته و ويل دلته خو ژوند گران دی پر سندرو هم قدغن
دی، ما ورته وويل بڼه قدغن دی غور شه ټول چاپېريال سندرې، سندرې دی، د
مرغانو اواز، د روانو اوبو اواز، د ونو د پانو اواز بس لکه د رباب د بېلا
بېلو تارونو بېل آوازونه چې يوه نغمه جوړوي، غور شه څومره موزونيت او
موسيقيت لري لکه د څانگې د گلورينو پاپيو د بنکالو سر او تال، په داسې حال
کې د راډيو سندرې داسې ده لکه په حلوا کې اغزي. زمرک په خدا شو ويل يې تا
رښتيا ويل ته په هر څه کې د څانگې د بنایست اجزا گوري، خو د راډيو بندول
داسې هنري جواز، بلکې روايتي بنديز نه لري لکه ته يې چې وايي، ما هم ورسره
د سر په خوځولو او د شونډو په موسکا ومنله، پر لاره روان و يو خوا بل خوا
مو کلا گانو ته کتل چې لوړ، لوړ خونړي برجونه يې لرل داسې بنکارېده لکه د
دې کلا گانو تر منځ چې هېڅ اړيکې نه وي، خو د سپينو کوټرو سيلونه له يوه
برجه الوتل او پر بل کېناستل اخر مو يو ځوان ته و ويل چې مور سيلاني يو ويل
يې هېڅ غم مه کوئ، زما مېلمانه ياست. زېر مازيگر و، په غرونو وروستی
ورانگې خورې وې داسې بنکارېدل لکه د سيمي نه چې زرین ديوالونه تاو شوي

وي، يو ډله نجوني له گودره را رواني وي چې زمونږ خواته راوړسېدي د گربوان
روپيو او د لمن پاوليو يې نغمه خپروله، زمونږ ميزبان سره ټوپک و، زمرک تري
پوښتنه وکړه. چې ولي ټوپک گرځوي ويل يې دا د سړيو گانه ده، ما بنام حجرې
ته لاړو بڼه ډوډۍ يې راباندي وخوړه، د لمانځه لپاره ټول حجره پاڅېده زمونږ
زړه و او که نه، خو اودسونه مو وکړل او پر لمانځه ودرېدو، بېرته چې حجرې
ته راغلو يو نوي زلمي د تېراه د مېلمه پالنې خبرې کولې، زمرک ماته په شوخو
سترگو وکتل بيا يې هغه زلمي ته مخ کړ ويل يې مور ستاسو مېلمانه يو سندرې
اورېدل غواړو، هغه موسکې شو او غږ يې کړ سپين گله! مېلمانه سندرې غواړي.
سپين گل اواز ورکړ لږ صبر وکړه څه گورو چې سپين گل د چرسو چيلم ته
ناست و غټ، غټ بربټ او له جلاله ډکه څېره يې لرله سرې سترگې يې زمونږ
پر لور را واړولې او ويې ويل تاسو سندرې اورئ؟ ما ته هغه د لارې راډيو
راياده شوه او د سپين گل سرې سترگې راته مخامخ وې. زړه راته و ويل ورته و
وايه چې: نه نه مور سندرې نه غواړو، خو چا اواز ورکړ هو همدوی و ويل، بڼه
ده نن به بڼه آوازونه ورباندي واوړم، خو کارتوس نه شته زه يې راوړم تاسو دا
کړکۍ بندي کړئ، غږ تر لري لاړ نه شي، ځوان و وت زمرک له بله کټه راغی
ما سره کېناسته ويل يې لکه، چې مرگ مو راغی، ما ورته و ويل مازيگر دي ونه

ليدل چي هغه لاروي يي د راپيو له غبرولو منع كړ، دوى به البته زمور دا
غوبنتنه د خان سپكاوى گڼلى وي.

دواړه بڼه وپربډلي و، زمرک راته په غريو نيولي غږ و ويل: اجل مو دلته
راورسولو، مور په همدې سوچونو كې و چې هماغه سور سترگي حوان راننوت
تيپ ريکارډ ورسره و خو لکه ناوې يي د راز، راز توتو په پوخ كې نغبنتي
ويي ويل اول زمور د وطن سندرې واورئ:

په سر يي واورې وروي په بېخ گلونه دي

لار شه د تېراه په غرونو باران وريري

سره له دې چې زمرک وپرولى وم خو په سندرې كې ډوب شوم او دا حكه چې په
سندرې كې غرونه او باران و، زه يي ټولگي ته رسولى وم او په غلي او ورو آواز
مي د خانگي له خولي دا سندرې اورېده:

دا گېر چاپير په غرونو راغله بارانونه ياره

زلى وريرينه

مه حه دلته شپه وکړه پاتي شه باران دى

زه لا په سوچونو کې ډوب وم چې زمرک مې پر ولي لاس کېښود ويل يې ته
خيال پلو وهي څه به کيږي د کارتوسو آواز، کرکې بندول، څه خوشته هغه دا
خبرې کولې چې د تپپ آواز خراب شو، سپين گل بند کړ مسالې يې ترې راو
وېستې په اور يې کېښودې او مور ته يې رامنځ کړ ويل يې مېلمنو خپه نشئ
دوکانه بند و نوي کارتوس پيدا نه شو دا زاړه به په اور گرم کړو، ما او زمرک
يو بل ته وکتل او موسکي شو زمرک ورته و ويل تاسو دې ته کارتوس وايي؟
هغه وخنډل ويل يې ولي تاسو يې کارتوس نه بولي؟ زمرک ورته و ويل نه د
ننگرهار خلک يې (مسالې، بېټري يا بالټي) بولي په پېښور کې ورته سيلونه وايي
حجره کې ناستو خلکو ته دا نومونه عجيبه و. ويې خنډل زمرک ورته و ويل تاسو
زموږ نومونو پوري وخنډل، خو ستاسو نوم موږ ژر ا ته راوستي و، هغه ځوان
ترې په خپله لهجه پوښتنه وکړه چې هغه څنگه؟ زمرک ورته و ويل موږ
کارتوس د ټوپک گولۍ ته وايو، ورته يې د مازيگر له راډيو خبره پيل کړه او بيا
يې د حجرې او کارتوس ټوله کيسه ورته هغسې وکړه څنگه يې چې احساس کړې
وه، د کيسې په ختمېدو په حجره کې داسې يوه زوروره خدا خپره شوه چې تر
اوسه راته ياده ده.

شپه مو تېره کړه او سبا پیاده د ننگرهار په لور روان شو په رښتیا هم د غرونو
لارې ستونزمنې وې. په ځینو ځایونو کې خو به مې د ستړیا له کبله پښې په
رېږدېدو شوي، خو شپې به مو دمه وکړه، بیا به روان شو، زمرک ډېر راته و
ویل چې کچره به کرایه کړو. ما ورته و ویل دومره لا پاتې نه يم، که بیخي درته
پرېوتم بیا مې څه غم کوه اوس به په دمه، دمه څو سیل او چکر خو وایې همدې
ته له غره واورېدو مو تر مو کرایه کړ له پچیره واونبتو او ځانونه مو د سپین غره
لمنو ته ورسول. سپین غر ځکه ورته وایې چې لوړې څوکې یې تل په واورو
سپینې وې، یوازي سړ کال دغه څوکې د وچ کالی له کبله بې واورو وې.
مازیگر، مازیگر یوه کلی ته ورسېدو د لمر سترگه د یوې شني څوکې په نښترو
کې داسې ښکارېده لکه ناوې چې شین شال پر مخ هوار کړی وې او زرینه ټیکه
یې له حیا ډکې پلوشې شیندي شپانه شپېلې په لاس د خپلو رمو سره د آبادۍ په
خوا را روان و، د وړو، وړو ورکیو د پښو تریکې او د غرنیو ویالو نغمې یو
ځای کېدې د تنورو په پیروزني لوگیو کې تاویدې، له هسکو څوکو یې خولې
اخیستي او په نامعلوم لوري یې خاموش پراونه وهل.

ښکلی کلی و، دومره ښکلی چې نندارې مخکې تلو ته نه پرېښودو، زمرک ته مې

و ويل چې شپه به همدلته کوو خو يوه خبره واوره چې دلته به د خانگي يادونه راته نه کوي، کېدی شي څوک يې وپېژني دا غرني پښتانه دي، په تېرونو به مو داسې ميده کړي لکه وچ لرگي، بله دا چې د خانگي يادونه به ما هم له کومه گړنگه و غورزوي، هغه راسره په ورين تندي ومنله. د يو سپين سندريز خور په غاړه پر يوه شنه جلگه کېناستو د خور له شونډو پسته غرنی سندرې پورته کېده او باد ورته په مينه، مينه د څپريو شني پاني نخولي.

هغه مهال چې شني صحرائی کوترې جوړه جوړه خپلو ځالو ته ستنېدې يوه زلمي پر مور سلام واچو، مور هم غبرگ و عليکم السلام و ويل، زلمي هم لکه د خپلي سمسوري سيمي هوا په نرمه ژبه خبرې پيل کړې، ويل يې مېلمانه بنکاري، له کومي خوا مو پېښه کړې ده؟.

زمرک ورته و ويل د همدې ننگرهار يو، سيل لپاره راغلي يو، خو دلته پېژندگلو نه لرو.

غرني ځوان وخنډل ويل يې دا د سپين غره د لمنو ننگرهار دی، دا د هر افغان وطن دی، پښتون وي، پارسي وان وي او که نورستاني، پوري غره کې يو ځای دی، ”توره بوره“ يې بولي. کله چې سره کاپر راغله د ننگرهار د مجاهدينو لوی مرکز همدلته و. د هر ځای او هر قام خلک په کې و. ډېر يې د همدې ځای شول.

له خور سره نزدې هديرې ته يې لاس ونيو، يوه ډېره لويه هديره وه، دا د شهيدانو هديره ده زموږ مېرمنې او نجونې چې له خدايه خپل مرادونه غواړي، همدې هديرې ته ورځي او هغه دسمالونه ورته جنډه کوي چې په خپلو گوتو يې پرې کښيدې کښلي وي او غرني گلونه يې پرې جوړ کړي وي، چې د جنگ په کلونو کې د ټول افغانستان نه راغلي مجاهدين مو وخت بې وخته پاللی شو، اوس خو که هېڅ نه وي نه سره کاپر په وطن کې شته او نه په دې لمنو کې جنگ شته، تاسو زما مېلمانه ياست ځئ چې حجرې ته ځو ما ورته و ويل سمه ده خو څو شېبې به همدلته کېنو، هغه هم ومنله د ماښام تيارې په خورېدو وي خو پر هديره د رڼا پراو راته او څراغونه يې په بلېدو و، د خور نه پورې غاړه يوه نرېدلې کلا وه، زمرک د هغې په اړه پوښتنه وکړه، هغه ځواب ورکړ چې د سره پوځ ټول فکر همدې غرونو ته و ډېرې بمبارۍ يې وکړې پوځونه يې راغلل ډېرې کلاگانې يې وړانې کړې خلک يې شهيدان کړل و ځنگلي ونې يې وسوې دا کلا هماغه وخت وړانه شوې څښتن يې پېښور کې دی، څوک چې راغلی يا يې هجرت نه و کړی کورونه يې جوړ او محکې آبادي دي، د مهاجرينو کورونه هماغسې ړنگ او پټي شل دي .

د غرني ځوان خبرې مې تر همدې ځايه اورېدلې وې، نور مې پام د خور په اوبو

د شهيدانو زيارت ته اوبنتی و. د ډيو په رڼا کې د جنډو رنگونه داسې بڼکار بدل
لکه له ډېر لرې ځايه چې څوک د رنگ رنگ گلونو ټل گوري، نری هوا د ډيوې
لمبې داسې کړولي لکه د مستو جينکو ډله چې د آزادۍ جشن نمائې او د خپلو
ځوانيو په ټول زور نڅيري. بله خوا جنډو د درې په سپېڅلي فضا کې راگ
خپراوه، د مراد راگ، ما له ځانه سره و ويل څومره د کار خلک و دغه شهيدان
په ژونديو کې داسې خلک نه شته په يوه او بل نوم سره وژني بيل شعارونه لري،
خو دا شهيدان د بېلو ژبو ويوکي د جلا قومونو وگړي او د مختلفو ولايتونو
اوسېدونکي و، چې ژوندي و يو مرام يو شعار او يو يې سنگر و اوس چې
شهيدان شوي د ټولو جنډو آوازونه يو راگ جوړوي د اتفاق راگ د آزادۍ او
آبادۍ راگ ای کاش زموږ د هيواد وگړيو غوږونه لرلای او دا له حکمت نه پک
سپېڅلي سندريز راگ يې اورېدای شوای زما دعا وه او د غرني ځوان دا وينا چې
حجرې ته به ځو، پاڅېدو که موږ شو او که دی شو خو زموږ دوه بکسونه يې
خپلو دوه وليو ته واچول زمرک رباب په اوږه کړ او زه ورسره تش روان شوم
حجرې ته ننوتو، د هغه ځوان د کورنۍ نور مشران او ځوانان زلمي هم راغلل،
يو بل ته مو ځانونه معرفي کړه. د هغه ځوان نوم چې موږ يې حجرې ته راوستو،
شين گل و. له پېژندگلو وروسته شين گل نورو خپلوانو ته و ويل: چې دا وروڼه

افغانان دي سيل ته راغلي دي.

يوه مشر و ويل دوی ايله سږ کال سيل ته راغلل چې وچ کالي ده. د بنار خلک ابشارونه خوبنوي و اوس ډېر ابشارونه خاموش دي، واورې به وي، چې گټان، گټان به رابنوبدي، خو سږ کال زمور د عملونو له لاسه د بزرگي څوکي مخ هم تور دی، ځنگلونه مو و وهل او په ویریا بیه مو وپلورل مپوه دانه هم کمه شوي ده، تېره ورځ د شمشاد ملک په حجره کې جرگه وه په غره وران شوي و، د خدای فضل و کور يې ودان دواړه غاړو واک راکړ لانجه غوڅه شوه، مور ټول مشران ناست و د کومې موسسې خلک راغلل ويل يې ځنگلونه مه وهی، کېدی شي سږ نی وچکالي له همدې کبله راغلی وي ځکه چې چپرته ځنگل ختم شي باران هم نه کيږي، يا کم کيږي، مور يو بل ته وکتل خو بي دلاسونو مرورلو راته څه پاتي و؟ رښتیا که دا وچ کالي د غرونو د ځنگل وهلو له کبله راغلي وي، څومره لويه گناه به مو کړي وي، خدای دي راته معافي وکړي.

د شين گل دوی حجره د غره په نيمايي کې په ډېر بسکلي ډول له کانو او لرگيو نه جوړه وه. يوه کړکۍ يې د لاندې درې او پورې غره په خوا پرانستل شوې وه. زمړک د کوربنو سره خبرې کولې او ما له کړکۍ نه د درې ننداره کوله، ځيني خلک چې کورونه يې بره په غره کې و پېلوخي يې په لاسونو کې و، خو رانه

پېلوخي، پېلوخي نه بنکارېدل بلکې لکه ځيني ستوري چې آسمان ته خپږي او
ځيني راکوزيري، ډوډۍ مو وخوره ما د درملو پسې خپل بکس پرانېست پر سر
يې د فلسفې کتاب پروت و. يوه زلمي وليد زما خواته رانزدې شو ويل يې د څه
کتاب دی زه يې وگورم. ما ويل ولي نه، زلمي کتاب واخيست او د لاتين خواته
نږدې شو، څو شېبې يې واړو واړو بيرته يې راکړ پوه نه شوم چې د لاتين په
تته رڼا کې يې لوستی نه شو او که خوند يې ورنه کړ،
شپه چې په پخېدو شوه کوربانه يو په بل پسې و وتل تر ټولو وروسته شين گل
ووت او ژمنه يې وکړه چې سحر به که خير و سره گورو، يوازې هغه زلمی پاتې
شو چې له ما يې کتاب اخيستی و، زمرک ته مې و ويل زه ډېر ستړی يم که
اجازه دي وي وبه غزېرم. هغه هم راسره خوښه کړه د شپې په تېرېدو د ځناورو
آوازونه هم پيل شول او د هغو کانو آوازونه مې هم اورېدل چې د ځناورو د پښو
له کبله ژورو گړنگونو ته پرېوتل ما ځان په برستنې کې نغښتی و خو مخ مې لوڅ
و د غره دغه ټول آوازونه اشنا و او که نا اشنا په ما بڼه لگېدل خو تر ټولو ډېر
خوند راته د ابو چنهار راکاوه، د څانگې د غلې او پستي سندري په څېر خوند.
ما دغرنۍ شپې خبرې اورېدې او د څانگې د وجود تشبیه مې په کې لټوله، کوم
زلمی چې په حجره کې پاتې و هغه ودرېد، چې له خپله کټه پاڅېده د کټ چغار يې

زما د تصور خنځير مات کړ، هغه لار او د زمرک د کت په لنگه کښاست او ورسره يې خبرې پيل کړې.

د غرونو د ژوند، دودونو او ميودانو په اړه يې معلومات ورکول، بيا يې زمرک ته و ويل: تا وړاندې و ويل چې له پېښوره راغلي ياست، مور هم پېښور ته هجرت کړی و، هم هلته مې تر نهمه سبق ويلي دي. بيا يې د زمرک نه د تعليم پوښتنه وکړه. زمرک ورته و ويل: زه او غزن دواړه د "کاینات لېسې" نه فارغ يو اوس دواړه د ادبياتو پوهنځي د لومړي کال محصلين يو.

زلمي په هيچاني انداز و ويل د کاینات لېسه! د کاینات په لېسه کې زما د ترور لور هم سبق وايه، څانگه نومېده، هغه د همدې ځای وه د سپورمې کلي وه. د دې خبرو په اورېدو زما زړه په درزېدو شو سترگې مې دومره وغړولې، چې ايله به مې پورتنې اوبسکتني بانه جدا شوي وو، خو بيا هم د لاتين په تنه رڼا کې د زمرک د سترگو حيرت او وارخطايي لکه د تنو ستورو ځلېده، ما ځان ټينگ کړی و او دا مې هڅه وه چې زمرک مې ویده وگڼي، زمرک هم اريان دريان و هېڅ يې نه ويل لکه چې زما خبره يې په ياد وه چې د څانگې په اړه به هېڅ نه وايي لکه بت ناست و، خبره يې هم په بله نه شوه اړولای او يا يې دې لپاره خبره نه بدلوله، چې ځان پوره خبر کړي.

هلک خبرو ته دوام ورکړ هغه هم خو میاشتي تر مخه فارغه شوه، دوه ورځې یې
ډوډۍ ونه خوړه ډېر یې وژړل پلار ته یې همدا ویل چې زه نور سبق وایم،
پوهنتون ته ځم، خو بدمرغه وه نصیب یې نه و، د غرونو خلک جینی مکتب ته نه
پرېږدي پوهنتون خو ورته سور کفر بنکاري.

مجبوري بده وي د ولور په مینه کې یې د بنگزار کلي بوډا بزگر ته واده کړه
خوشاله نه ده، څوک به څه و وایي، خواره یې لکه وچه درگی تناره ته و ویشته، و
خو هسې تاسو پیژنده؟.

زمرک لږ غلی شو، ماته یې راوکتل او بیا یې په تت آواز ورته و ویل، نه، نه
مور نه پیژنده ډېر ټولگي و خدایزده په کوم یوه کې به وه.

د زمرک او کلي وال خبرې ختمې شوې، لایتین یې مړ کړ او په کتونو کې
وغزېدل، په زړه مې څه چل کېده، خو ځان مې ټینګ کړی و، کله به مې په بدن
کې د بریښنا غونډې ټکانونه خپرېدل او کله به مې په سر کې څړیکې شوې،
لاسونو او پښو مې غېر ارادي حرکتونه کول تر سحره خوب رانغی، زمرک هم
اړخ په اړخ اوږېده د بازوگانو له چغاره یې څرگندېده چې وینس دی، سحر شو،
ودرېدل راته گران و، لمونځ مې په ناسته وکړ، زمرک چې لمونځ وکړ دلاسه یې
ونیولم راته یې و ویل: ستا خو ډېره سخته تبه ده دا ولې؟ ورته مې و ویل نه

پوهېرم شاید د پروني ستريا او بېگاني يخني وجه وي، خير دی بڼه به شم هغه مي
بکس خلاص کړ گولي يې راکړي، خو اثر يې نه کاوه ځانېت مهال مي غوښتل
چې بېرته د پېښور په لور حرکت وکړو خو شين گل نه منله ويل يې په داسي
حالت کې خو دې بيخي نه شو پرېښودى. طبيب به درته راولم زمور د غرونو له
بوټو نه بڼه دارو و درمل نه شته سمدلاسه به دې ټک وپتري کړي. ما د طبيب د
راوستو نه ايسار کړ ورته مي و ويل په ما کله نا کله داسي چل کېږي خپل درمل
راا سره دي بڼه به شم.

غرمه شوه ډوډى يې راوړه د درملو د اغېزې لپاره مي څو کپه وکړل، گني
کورنيو غوريو او پنيرو مي زه واهه له غرمې وروسته تېې پرېښودم بيا مي شين
گل ته و ويل روغ يم، تبه يې زما وکته لاس مي يخ و، د مائو گانو، غوزانو او
دنداسي سوغاتونه يې راکړه او رخصت يې کړو، ما پېښور ته راتلل غوښتل، خو
زمرک ټينگار کاوه، چې ښکلي سيمه ده مخکې څو، گوندي په صحت دي بڼه
اغېزه وکړي. په نه زړه مي ورسره ومنله زمرک بيا دواړه بکسونه اوږو ته
اچولي و، رباب يې هم اخيسته خو ما ورته ويل بڼه يم دا دي ما سره وي.

مازيگر مهال به وچې يوې ښکلي غرنۍ باندي ته ورسېدو، بره له غره نه ښايسته

ورخ اوبه لکه ابشار راتوږدې خو د ځنگله نه د تېر راتلونکي غږ يې نرم تال
ماتوه، د دې دواړو غږونو په جسد کې د يوه خواږه روح احساس هم کېده.
هو! ما سندرې اورېده د ځانگې سندرې کټ، مټ هماغسې غلې سندرې لکه په
ټولگې کې به يې چې ويله ورته ودرېدو څه گورو چې ځانگه د خپل مېړه پسې
وهل شوي ځانگې ټولوي او ورو، ورو سندرې وايي.

حالت مې په خرابېدو و، نه پوهېدم چې څه وکړم، زمرک پوه شو کلک يې له
لاسه ونيولم وړاندې يې راکش کړم ما ورته و ويل زمرکه څو، خو لږ مې
پرېږده، هغه مې لاس پرېښود بکس مې خلاص کړ د فلسفې د کتاب لومړۍ پاڼه
لکه د کتابچې سپينه وه قلم مې راواخيست او پرې مې وليکل:

(ځانگې همدا سندرې يو ځل بيا و وايه زما لپاره)

ځانگه او خاوند به يې چې په کومه لار راتلل تنگه وه، کاغذ مې د غره د ډډې پر
همدې تنگه لار کېښود په کنج مې ورته سپين کاني کېښود او پر منځ يو غرنۍ
گل.

زه او زمرک لږ وړاندې لاړو او يوې شنې غونډۍ ته وختو د ځانگې پر لور مو
کتل څښتن يې پند وټړه او رسۍ يې له دواړو وليو تاوه کړه، د ځانگې په زور يې
پند اوچت کړ او روان شو، زړه مې درزېده چې د ځانگې پام به کاغذ ته واوړي

او کنه، خوبنه وه اوچت يې کړ، نوم مې ورسره نه و، خو خط يې زما وپېژنده له مورې چې راکوزه شوه لکه لېونۍ يې يو خوا بل خوا گړندي گامونه واخيستل مور ورته د شنو بوتو له شا ورکتل زمرک راته و ويل بنه دې ونه کړه، ما هېڅ ځواب ور نه کړ بس ځانگي ته مې کتل د هغې ديدن له هر منطق نه راته زورور بنکارېده، حسين چاپيريال و، د مرغانو سندرې، د چينو ورېښمين اهنک، ابشارونو او د شپونکي شپېلۍ کاینات يوه دلفريبه نغمه گرځولې وه. رباب مې په غېږ کې ونيو د ځانگي سندرې مې په کې راواړوله خو دومره ورو چې ايله ما او زمرک يې احساس کاوه:

دا گېږ چاپېر په غرونو راغله بارانونه ياره

زلۍ وريرينه

مه څه دلته شپه وکړه پاتې شه باران دی

غرونه و، سندرې وه، بس يو باران نه و خو هغه کمي شايد زما او ځانگي اوبنکو پوره کړی و .

څښتن يې بار کېښود د ځانگي په ننداره شو، هر چا چې کارونه کول پر خپلو،

خپلو ځايونو ودرېدل داسې حيران و، لکه چې د قيامت ورځ وي لکه لمر چې له

برخه راختلی وي، لکه د خانگي سندر، چې د اسرافیل شپېلی وي. پښتنه غرنی سیمه د بنخي سندر او هغه هم په دومره لوړ آواز، شپبه په شپبه د خانگي د سندرې سوز ډېرېده او آواز یې لوړېده تر دې چې د فطرت ټولې سندرې په کې ورکې شوي، مور سره نزدې یو حوان لرگي وهل خپل تېر یې په شنه خانگه کې خښ پرېښود سترگي یې سرې شوي داسې ښکارېده چې د خانگي د سندرې گناه خوند ورکړی او چې سندر ختمه شي نو د ثواب په نیت به خانگه په خپل تېر اندام، اندام کړي ما د خپل زړه درزا ته د رباب د نغمې وزرې جوړولې او د سپین غره په فضا کې مې د خانگي سندرې ته ورغاري ایسته، له سندرې سره کایناتو نڅا کوله زما پر سر هم چکر راغی، د غره نښترو اتن کاوه او هسکې څوکي نڅېدې، پر ځان نه پوهېدم چې له رباب سره مې څه کول ايله بس دومره پوه شوم چې د رباب تار وشلېده او په سترگو مې تیاره شوه او چې بیا مې سترگي وغړولې نو پېښور کې د خیبر هسپتال په ایمرجنسي وارډ کې زمرک او څو تنه ډاکټران زما سرته ولاړ وو.

پای

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**